

KoroiSet

4/2008

Koroinen
Räntämäki
Halinen
Oriketo
Metsämäki

Pokémonit kävivät kirjastossa s. 6

Tuttu vai tuntematon Linnasmäki? s. 11

HaliSukko ja HaliSakka s. 14

pääkirjoitus

Yksi vuosi

Koroiset-lehti on ilmestynyt yhden vuoden ajan. Lehti on saanut ulkoasustaan vain kiitosta ja kuvien tasoa on kiitetty. Sisällön synnyttämisessä on ollut mukana runsaasti alueella toimivia ihmisiä, joilta on tullut myös runsaasti juttuaiheita.

Kun aloitamme toista vuotta, on toivottavaa, että lukijat entistä aktiivisemmin osallistuivat lehden valmistamiseen ja synnyttämi-

seen, koska lehti on alueen esille-tuomisen ja tietoisuuden lisäämisen kannalta erinomainen vaihtoehto. Mitä paremmin saamme lehden edustamaan alueen rikasta historiaa, asukkaiden elämäntapojen esille tuomista ja alueen erilaisista tapahtumista tiedottamista, sitä omakotaisemmaksi ja läheisemmäksi alueen asukkaat tuntevat lehensä.

Koroiset-lehti oli aktiivisesti mukana kunnallisvaalien toteut-

tamisessa. Järjestimme kristillisellä opistolla oman vaalipaneelin ja esittelimme lehden kolmannessa numerossa kaikki sillä hetkellä tiedossa olleet alueen 17 ehdokasta. Lopulta alueella oli kaikkiaan 25 ehdokasta.

Vaalit menivät hyvin: alueella pääsi läpi kuusi kaupunginvaltuutettua ja yksi varavaltuutettu. Merkillepantavaa on myös se seikka, että neljän suurimman

äänimäärän saaneen joukossa oli kolme alueen ehdokasta. Tämä lupaa hyvää ensi valtuustokaudella alueen kannalta.

Koroiset-lehden neljäs numero ilmestyy joulukuun alussa joulun odotustunnelmissa. Tätä kirjoittaessani lunta on todella paljon ja maailma on ihanan valkoinen. Toivottavasti lumi säilyy ja joulunakin on yhtä valoisaa ja voim-

me viettää ihanan valkoisen joulun.

Lehden toimitus-

kunta toivottaa lukijoille ja yhteistyökumppaneille hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta!

Tapio Jokinen
vastaava toimittaja

Joulu ja ihmisen ikävä

Joulu on se vuoden juhlista, johon kuuluu ja pitääkin kuulua tietty määrä perinteitä. Niinpä meistä monilla on noita juhlapäiviä varten aivan määrätty ja vuosi vuodelta toistuva ohjelma. Jotkut joulutavat kuten jouluruoat ja juomat, kodin koristelut kuusineen ja lyhteineen, joulukirkko ja hautausmaakäynnit toistuvat monella meistä kerta kerran jälkeen. Ne ovat tärkeitä, koska niiden mukana tulvataa mieleemme muistoja ja tunteita, joita sisimpämme kaipaa. Ne tuntuvat turvallisilta ja liittävät meidät vielä usein vanhempien ja isovanhempien, lapsuuden kodin ja sukulaisperheen joulutapoihin ja antavat tunteen yhteenkuuluvuudesta. Ne kertovat juuristamme.

Nämä joulun tavat osoittavat, että meistä nykyaikaisista, kovilta, maallisilta tai jopa jumalattomilta näyttävistä ihmisistä sitenkin usein löytyy, sellainen ihmislapsi, joka sisimmässään kaipaa kauneutta, hyvyttä, rakkautta ja eheyttä elämäänsä.

Joulu paljastaa siis, mitä meidän kovan pintamme alla on. Joskus se pulpahtaa esiin aivan herkinä lämpiminä tai jopa liikituksen tunteina, joskus se taas nousee vain harvoin esille sisimmästä syvyydestä. Ihmisen luontoon kuuluu kaipausta hyvään, paratiisiin. Ruotsissa asuva kirjailija Wilfrid Stinisen kirjoitti kerran näin: "Ihmisen muistissa elää yhä alkuperäinen suuntautuminen Jumalaa kohti. Hänen sielunsa pohjalla itkee vastustamaton Jumalan ikävä, vaikka pinnalla onkin paljon sellaista, mikä sanoo Jumalalle ei."

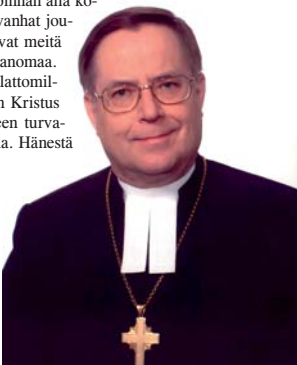
Minua puhuttelee jouluevankeliumissa kuitenkin erityisesti se, mitä se kertoo Jumalasta. Minä, ja uskoinen sitä myös te lukijat, tarvitsemme juuri sellaista ihmisten rinnalle ja aivan lähelle tulevaa Jumalaa ja Vapahtajaa, josta joulu kertoo.

Jumala tuli ihmiseksi, meidän veljeksemme. Ihmisten luota ei tahtonut löytyä sijaa edes Jeesus-lapsen syntymälle. Siksi kai hän etsi ja tuli niiden vierelle, jotka ehkä hyvinvoivan ulkoisuuden alla ovat sisimmässään kodittomia. Heitä ovat kaikki rikkinaiset, sisäisten ristiriitojen kalvat ja syrjään jääneet ja väsyneet. Joka päivä vastamme tulevia ihmisiä, joiden kasvot näyttävät levollisilta ja tasapainoisilta, mutta joiden sisin on koditon ja orpo. Se Vapahtaja, jolle ihmiset eivät antaneet tilaa edes syntyä, tuntee läheisyyteen ne, "joiden sielun pohjalla itkee vastustamaton ikävä, vaikka pinnalla onkin paljon sellaista, mikä sanoo Jumalalle ei."

Uskon, että meissä monissa asuu pinnan alla koditon ikäviisijä. Siksi meillä on ne vanhat joulutapamme ja -muistomme. Ne auttavat meitä muistamaan joulun perimmäistä ilosanomaa. Maailman ihmisille, syntisille ja jumalattomillekin on syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus Herra. Häneen saamme uskoa, häneen turvaten kulkea matkaamme kohti isän kotia. Hänestä saamme taas tänä jouluna iloa:

"Jumalan on kunnia korkeuksissa,
maan päällä rauha
ihmisillä, joita hän rakastaa."
(Luuk. 2:14)

Jukka Paarma
arkkipiispa

Studio Brahe

aikakone

Palstalla seurataan Koroisten aluetta entisaikaan ja nyt

Maisema kasvaa umpeen

Maarian kirkko ja sen ympäristö näkyy kummankin kuvan keskellä. 1900-luvun alun Linnasmäeltä näkyi lähes koko Turku. Maarian kirkon ympäristö oli Maariaa, samoin lähempänä Turku sijaitseva Raunistula. Maarian kirkosta vemmalle näkyy horisontissa Tuomiokirkon torni, Vartiovuorenmäki ja tähtitorni.

Maarian kirkon takana savuttaa Barkerin verkatehdas, joka perustettiin 1896 ja oli Turun esikaupunkien suurin työllistäjä pitkälle 1900-luvun puolelle. Kuvan oikeassa laidassa hämmästyttävä Juhanuskukula. Rantamäessä on vain muutama talo ja oikeassa laidassa näkyy Prusin talo, joka purettiin 1960-luvulla.

Vuoden 2008 kuva on otettu Prusinmäeltä, sillä Linnasmäeltä ei enää näy minnekään metsän vuoksi. Kirkosta vasemmalle näkyvä piippu kuuluu Koroisten varavaimalalle. Kuvassa on etualalla Hamaronkadun rintamamiestaloja, joita rakennettiin 1940- ja 50-luvuilla. Sen jälkeen Hamaro on vähitellen rakentunut tiiviiksi ja matalaksi asuinalueeksi.

Hanna Nurmi

Löytyykö kokoelmistasi kuvia menneiden aikojen Koroisista? Mielenkiintoinen muutos voi tapahtua muutamassa vuodessa, siinä on jo kuvan ja tarinan paikka. Ota yhteyttä toimitukseen toimitus@koroinen.fi tai 050 572 2530.

1900-luvun
alku

Turun maakuntamuseo/VO

2008

Dmitri Ovchinnikov

Koroiset

Ilmestyy

Neljä numeroa vuodessa:
vuonna 2008 viikoilla 4, 17, 35 ja 48

Jakelu

6500 kpl
Jaetaan kotiloukuksiin ja yrityksiin seuraavissa Turun kaupunginosissa: Koroinen, Rantämäki, Halinen, Oriketo, Metsämäki

Julkaisijat

Halinen-Rantämäki -seura,
Halisten omakotiyhdistys, Hamaron
pienkiinteistöomistajain yhdistys ry,
Maarian seurakunnan Itä-Maarian
alueneuvosto, Turun kristillinen opisto

Vastaava toimittaja

Tapio Jokinen, puh. 050 572 2530,
sähköposti: jokinen.tapio@netti.fi

Toimituskunta

Ann-Christine Antell, Tytti Issakainen,
Tapio Jokinen, Tuuli Kastemaa,
Sini Keski-Korsu, Eija Leino,
Timo Leinonen, Hanna Nurmi,
Dmitri Ovchinnikov, Janne Peltonen

Toimitus

toimitus@koroinen.fi

Kansikuva

Erkki Kiiski

Ulkoasu

Janne Peltonen

Painopaikka

Finypress Oy, Turku

Ilmoitusmyynti

Tapio Jokinen, puh. 050 572 2530,
sähköposti: jokinen.tapio@netti.fi
Ilmoitustilaa on myös myytävänä
Koroisten internetsivuille
www.koroinen.fi

Ilmoitusaineistot

Valmis ilmoitusaineisto pdf-muodossa
osoitteeseen ilmoitukset@koroinen.fi
viimeistään 2 viikkoa ennen lehden
julkaisuviikkoa

Ilmoituksen suunnittelu

ja tekstiladonta
0,10 e/pmm, aineisto osoitteeseen
ilmoitukset@koroinen.fi viimeistään
2 viikkoa ennen lehden julkaisuviikkoa

Maksuliikenne

Liedon Osuuspankki 471330-230411

Lehden vastuu

Ilmoituksen julkaisemisesta sat-
tuneesta virheestä lehden suurin
vastuu rajoittuu ilmoituksen hinnan
korvaamiseen. Lehti ei vastaa
virheestä, joka aiheutuu esim.
puutteellisesta tai virheellisestä
ilmoitusaineistosta, puhelinvälityk-
sessä tapahtuneesta väärinkäsi-
tyksestä tai epäselvästä käsikirjoit-
uksesta.

Ilmoitushinnat

koko sivu	2310 e
puoli sivua vaaka	1150 e
puoli sivua pysty	1150 e
1/4 sivua	684 e
1/8 sivua	331 e
1/16 sivua	155 e
1/32 sivua	78 e

Alennukset

Vuosialennus 20% (neljä lehteä/vuosi)

joutsen-
merkki
tähän!

www.koroinen.fi

Maarian allas – pohjoisen Turun helmi

Metsämaen, Paimalan ja Maarian välissä on kohta kolmekymmentä vuotta piilotettu Turun toiseksi suurin järvi, Maarian allas. Maarian allas on padotettu Vähäjokeen turvaamaan Turun vedentarvetta kuivina aikoina.

Vuonna 2011 Maarian allas vapautuu Turun vesilaitoksen käytöstä, kun Virttaankankaan vettä aletaan johtaa Turkuun eikä varavesiallasta enää tarvita. Allas voidaan tämän jälkeen ottaa virkistyskäyttöön.

Altaan itäpuolen maa-alueiden kaavoitustyö on käynnissä ja tässä yhteydessä pystytään myös kaavoituksessa huomioimaan virkistyskäyttö. Allasta kiertävä ulkoilureitti on jo osittain olemassa, mutta kaipa täydentämistä.

Koillispuolen jylhä metsä on Turun suurimpia yhteisiä metsäalueita. Metsän polkuverkko on tiheä; metsässä kävellään, sienestään, marjastetaan ja ennen muuta suunnistetaan. Metsässä on merkkejä kivikautisista asumuksista ja maastoon on merkitty kivikautinen polku.

Paimalassa, Myllyojan silan toisessa päässä on Maarian Mahdin maja, joka toimii suunnistuskilpailujen keskus-

sena ja alueen kokoontumispaikkana.

Altaan leveä eteläpää on viljavaa maaseutua, jonka rannoilla viihtyy monenlaisia lintuja, ja tietysti lintubongareita.

Pohjoinen osa allasta on enimmäkseen jyrkkää rantaniittyä ja rannan läheisyydessä on harvakseltaan omakotitaloja.

Elokuun lopussa pidettiin yleisötilaisuus, jossa keskusteltiin Maarian altaan kehittämisestä. Siellä huolta herätti metsäalueen kohtalo. Metsä on lähiympäristössä koettu niin tärkeäksi virkistysalueeksi, että sen osittainenkin

kaavoittaminen asuntorakentamista varten sai monet puolustamaan sen koskemattomuutta.

Maarian altaan suurin ongelma on ollut vedenlaatu. Useana kesänä vesi on ollut haisevaa leväpuuroa. Osittain tämä johtuu ravinteiden valumisesta Paattistenjokeen, joka purkaa vetensä Vähäjokea myöten Maarian altaaseen.

Merkittävin tekijä veden laadulle on kuitenkin padon rakenne. Kun altaan vettä juoksutetaan padon alaosaan, saavat veden pintaosissa kasvavat levät jatkaa kukkimistaan ja lisääntymistään häiriöttä. Virkistyskäyttö edellyttääkin padon rakenteen korjaamista, jotta leväpuuro saadaan kirkkaaksi ja uimalkelpoiseksi.

Hanna Nummi

Jylhää altaan itärantaa komistavat kalliot ja vanha metsä, jossa risteilee polkuja.

Maarian allasta käsittelevä tilaisuus keräsi elokuussa pitkälti toistasataa altaan virkistyskäytöstä kiinnostunutta osallistujaa.

Maarian allas

- padottu vuonna 1980 Vähäjokeen/Paattistenjokeen
- pinta-ala 74,3 hehtaaria
- pituus noin 5 kilometriä
- leveys 50–300 metriä, leveimmillään eteläosissa ja kapeimmillaan pohjoispäässä.
- syvyys 7–13 metriä, syvimmät kohdat eteläpäässä ja puolivälissä

Kadut nimettiin kunnioituksesta kirkonmiehiä kohtaan

Teksti ja kuva: Katja Kaartinen

Maarian alueen katujen nimet ovat saaneet alkunsa Turun alueen kirkollisilta mahtimiehiltä.

Maarian alueella kadut johtavat kirkolle tai sen läheisyyteen. Katujen nimet ovat myös perua kirkon mahtimiehistä.

– Maarian kirkko oli Turun yliopiston palkkatila. Eräänlainen läänitys, jonka kirkkoherrana oli Turun akatemian professoreita. Kirkkoherrat saivat palkkansa Maarian kirkon maiden tuotosta, kuvailee Turun ympäristö- ja kaavoitusviraston nimistötoimikunnan esittelijä sekä kaavoitusarkkitehti Iina Paasikivi.

Nimistötoimikunta on kaupunginhallituksen luottamuselin, joka suunnittelee nimet eri kaupunginosien asemakaavoihin. Nimistön suunnittelussa käytetään paikallisia, maantieteeseen tai historiaan soveltuvia nimiä.

Nimi osana alueen imago

– Muista eroava nimi auttaa tunnistamaan alueen ja luo sille oman identiteetin, huomauttaa Paasikivi.

Maarian kirkon alueelle on nimistötoimikunnan päätöksellä valittu historiaan soveltuvat nimet. Paasikiven mukaan alueen katujen nimet on otettu kirkollisilta henkilöiltä sekä seurakunnassa toimineista ammateista.

Pyhän Henrikin tie kulkee Turun Tuomiokirkolta Koroisten ja Maarian kirkon kautta Ruskolle.

– Yksi nimeämisperusteista henkilön nimeä kantaville kaduille on kunnioittamisen halu. Muistoniimiä annetaan tunnettujen henkilöiden mukaan. Kuka tahansa voi kuitenkin tehdä nimistötoimikunnalle aloitteen kadunnimistä, lisää Paasikivi.

Professoreista piispoihin

Turun nimistötoimikunnan internet-sivuilta voi hakea oman alueensa katujen nimiä. Sieltä löyty-

vät myös lyhyet selitykset nimien historiasta.

Kreanderinkujalle nimensä on antanut taloustieteen professori Samuel Kreander, joka rakensi Maariaan Suomen ensimmäisen kivipappilan 1700- ja 1800-lukujen vaihteessa.

Jaakko Finnonkuja kunnioittaa Jacobus Finnoa. Pappina ja Katedraalikoulun rehtorina tunnetuksi tullut mies käansi ensimmäisen suomalaisen virsikirjan ruotsin kielestä, latinasta ja saksasta.

Browalliuskujalle kunnioittaa Turun piispaa sekä tiedemiestä Johan Browalliusta. Browallius oli myös Maarian kirkkoherra. Mies nousi Turun tuomiorovastiksi vuonna 1746 ja samana vuonna vielä Turun piispaksi.

Piispana on toiminut myös Turun akatemian fysiikan professori Karl Fredrik Mennander. Katujen nimikyltteihin ovat yltäneet myös piispat Maunu Tavast ja Edvard Bergenheim.

Räntämäen ja Maarian nimet juontavat keskiajalta

Räntämäki tarkoitti aiemmin koko Maarian alueen vanhaa pitäjää. Keskiaikaisissa asiakirjoissa Räntämällä tarkoitettiin nykyistä Maarian kirkon aluetta. Maarian kunta perustettiin 1860-luvulla, mutta kunnasta käytettiin Räntämäki-nimeä virallisissa tilastoissa vielä 1890-luvullakin, koska kunnan alueeksi oli määritelty Maarian eli Räntämäen seurakunta. Kunnan omista asiakirjoista käytettiin kuitenkin Maaria-nimeä. Maarian alue on saanut nimensä kirkon pyhimyksen Pyhän Maarian mukaan. Maaria liitettiin Turkuun vuonna 1944. Alueliitoksen raja muodostui Turun ja Kaarinan nykyäänkin olemassa olevasta rajasta.

Lähde: Turun kaupunki

Oma koti kullan kallis

Asuntoon kohdistuva rikos tuntuu ihmisestä huomattavasti raskaammalta kuin johonkin autoon tai yritykseen. Oma koti nauttii erityistä turvallisen paikan tunnetta ja jos tämä tunne menetetään, on sen takaisin saaminen kovan työn takana.

Turussakin on asuntomurtoja, joiden jälkeen asukkaana on ollut pakko vaihtaa asuntoa, koska ei ole enää pystynyt asumaan paikassa, jossa varas on käynyt. Hän on öisin herännyt jokaiseen risahdukseen ja aina kotiin tullessaan pelännyt näkevänsä taas murtautumisen jälkiä eikä ole uskaltanut jättää arvoesineitä asuntoonsa.

Suojautuminen on aina kokonaisuus

Asunnon turvallisuus koostuu pienistä asioista ja on yhtä turvallinen kuin sen heikoin lenkki. Ei kannata varustaa ulko-ovea monen sadan lukituksen, jos samalla takaovi on lukitsematta.

Varas tulee sisälle siitä missä aita on matalin ja juuri tällaisia porsaanreikiä kannattaa lähteä parantelemaan omassa asunnossaan. Kokonaisuusajauksessa kannattaa lähteä liikkeelle asunnon pitämisenä asutun näköisenä, sillä varkaan ensimmäinen huomio kohdetaan valitessa on juuri asukkaiden poissaolo.

Ylipursuavan postilaatikko tai tekevämmät lumityöt talvella ovat liian selvä merkki tyhjistä asunnosta. Varmistukseen asunnon olevan tyhjä varas usein soittaa ovikelloa ja jos kuitenkin asukas onkin kotona, hän kysyy jotain tyhmää tai juoksee karkuun.

Tällaisista tyypeistä toivottaisiin soittoa välittömästi hätänumeroon 112, jotta poliisi pääsisi mahdollisimman nopeasti kaverin jäljille.

Varmistettuaan asunnon olevan tyhjä varas etsii ”reikää” josta pääsisi helposti sisälle. Takalukkiutuva käyttölukko ja varsinkin lukittu varmuuslukko ovat kerrostaloissa useimmiten riittävä turva, mutta alimmissa ja ylimmissä kerroksissa täytyy myös parvekkeen ovet ja ikkunat lukita kunnolla.

Asuntomurtaja haluaa saada lasin rikkomalla koko karmin auki päästäkseen sisälle. Ikkuna tai ovi, jota ei saa auki ja johon jää silikoneihin ja kittiliistoihin lasinpalasia, on itseään vahingoittamatta lähes mahdoton kul-

lutie sisälle.

Ylimääräiset kahvat ikkunoista kannattaa ottaa kokonaan pois ja tarpeelliset tuuletusikkunat ja parvekkeen ovet tulee varustaa lukillisilla kahvoilla.

Viimeisenä tekijänä on hälytyslaitte, jolla saadaan tieto välittömästi tapahtuneesta ja samalla se toimii erinomaisena ennalta ehkäisevänä keinona, sillä hyväksytyin hälytyslaittein varustettuihin asuntoihin tehdään todella harvoin murtoja. Varas ei halua ottaa ylimääräistä kiinnijäämisriskiä vaan menee mieluummin naapuriin, jossa saa rauhassa tehdä kolttoisiaan.

Apuja poliisin suojausneuvonnasta

Jos suojautuminen tuntuu liian vaikealta, Turun poliisilaitoksella toimii suojausneuvonta, josta saa tarvittaessa maksutta opastusta rikosten ennalta ehkäisyssä. Voimme vaikka tehdä neuvontakäynnin asuntoon ja miettiä yhdessä parasta mahdollista kokonaisuutta juuri teidän tapauksessanne.

Teksti: Teppo Jokinen
suojausneuvonta, p. 07187 46793
Kuva: Dmitri Ovtchinnikov

Teksti ja kuva: Antti Klimoff

Kommunikaatio lisää turvallisuutta Halisissa

Turvatuturku-hankkeen tavoitteena oli parantaa yleistä turvallisuutta ja lisätä asumisviihtyvyyttä Halisten alueella. Viime vuoden kesäkuussa päätökseen saatu hanke toi Halisten alueelle monia parannuksia. Näkyvimmit uudistukset ovat alueen parannettu valaistus, siisteys ja ympäristön viihtyvyys. Hankkeen tärkein vaikutus on kuitenkin sen mahdollistama muutos ihmisten asenteissa.

Tarkoituksena oli saada ilmoittamiskynns matalammaksi. Toivottiin, että asukkaat uskaltaisivat puuttua asioihin rohkeammin huomattessaan erilaisia epäkohtia ja välittäisivät ympäristöstään. Lisäksi haluttiin, että kynnys ottaa yhteyttä huoltomieheen, isännöitsijään, poliisiin tai keneen tahansa alueen virkamieheen laskisi, kertoo Turvatuturun ohjausryhmän jäsen **Jaana Pirttialo**.

Asukkaiden antaman palautteen mukaan Frantsin kenttä ja Halisten koulun aluetta pidettiin lähien sydämenä. Molempien ulkoasua muutettiin paremmaksi Viher-Halinen ja Koulut liikkeelle-hankkeiden avulla. Ajatuksena oli luoda niistä asukkaiden oma olohuone.

TurvaTurku-hanke ei pyrkinyt tekemään konkreettisia toimenpiteitä vaan

selvittämään olemassa olevaa tilannetta. Lisäksi sen avulla voitiin miettiä, mitä voitaisiin lähteä tekemään, kuvaillee Pirttialo.

Alueen suunniteltujen parannuksien toimeenpanosta vastasivat lukuisat yhteistyökumppanit. Lisäksi auttamassa oli alueen oma talkooväki.

Asuinalueen viihtyvyyden parantaminen ja valaistuksen lisääminen auttavat vähentämään asukkaiden turvattomuuden tunnetta, tiivistää Pirttialo.

HaliSopu ennaltaehkäisee konflikteja

HaliSopu on vielä kehitteillä oleva ennalta estävä sovinto-ohjaus. Sen kohderyhmänä on alkuvaiheessa erityisesti nuorisot. Ajatuksena on, että ihmiset lähtevät reagoimaan jo siinä vaiheessa, kun mahdollisesta tulevasta ongelmasta on olemassa vasta pelkkä aavistus.

– Jos nuori on lähtenyt oirehtimaan niin, että koulussa tai nuorisotalolla on se huomattu, voidaan lähteä keskustelemaan asiasta, ennen kuin mitään ikävämpää ehtii tapahtumaan. Tarkoituksena ei ole harrastaa virallista sovittelua vaan huomioon ottamista, Pirttialo täsmentää.

HaliSopu on kuitenkin ottanut takapakkia jäätyään muiden projektien jalkoihin. Pirttialon mukaan sovitte- lumallin kehitys on kuitenkin tarkoitus nostaa takaisin jaloilleen.

– Kehitys tulisi saada siihen vaiheeseen, että HaliSopu alkaa saada konkreettisia piirteitä, hän painottaa.

Katupäivystys kiertää Halisissa

Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoisten ylläpitämä katupäivystys kiertää parittomien viikkojen perjantaina myös Halisten kaduilla.

Katutyön tarkoituksena on tukea ja auttaa nuoria siellä, missä he liikkuvat, keskustella heidän kanssaan ja huolehtia heidän turvallisuudestaan, kertoo SPR:n vapaaehtoinen **Pekka Ukkonen**.

Katupäivystäjien keskuspaikkana toimii Nummessa sijaitseva Q-vuoren nuorisotalo. Vapaaehtoistyöntekijät koulutetaan tehtävään talon omilla kursseilla. Siihen sisältyy tietoa erilaisista nuorisokulttuureista ja näihin

liittyvistä ilmiöistä sekä käytännön katutyön- ja ensiavuntaitoja.

– Katupäivystyksessä on tällä hetkellä aktiivisesti mukana 6–7 vapaaehtoista ja uusia toivotaan tietyksi mukaan toimintaan. Kaikille riittää tehtävää, päättää Ukkonen.

näkökulma

HaliSopuajatus, mikä se oli?

Turun kaupungin ja sen yhteistyökumppaneiden Turvatuturku-hanke vuosina 2005–2006 oli Halisten kannalta merkittävä. Halinen oli mukana siinä ainoana lähönä. Hankkeen perusajatus voisi yksinkertaistaan tiivistää seuraavasti. Asuin-yhteisössä vallitseva turvallisuuden tunne riippuu keskeisesti siitä, miten keskusteluyhteydet toimivat asukkaiden, viranomaisten ja vastaaviin toimijoihin välillä. Toiseksi lähiympäristön yleinen siisteys ja mahdollisten häiriötekijöiden nopea korjaaminen on omiaan luomaan kuvan turvallisuudesta ja viihtyisästä asuin-yhteisöstä.

Tämän mukaan asuin-yhteisössä vallitseva turvallisuus paranee, jos keskusteluyhteydet paranevat ja lähiympäristön siisteys paranee. Lähtökohtana lienee myös ajatus siitä, että samalla kun keskusteluyhteydet paranevat ja ympäristö siistiytyy, kynnys yleistä turvallisuutta vaarantaviin tekoihin nousee.

Oleellinen osa hanketta oli asuin-yhteisössä vallitsevan yleisen turvallisuustunteen mittaaminen tietyin määräajoin asukkaille suunnatuilla kyselyillä sekä tuloksista tiedottaminen asukkaille. Näin saatiin ainakin suuntaa antava käsitys siitä, miten turvallisuustilanne oli kehityksessä.

Halisissa Turvatuturku hanke ei myöskään tarkoittanut pelkästään tilanteen selvittämistä ja valistus- ja tiedotustyyppistä toimintaa, vaan myös konkreettista ympäristön kohentamishanketta, Viher-Halista, talkootöineen. Hankkeen myötä muodostui myös eri toimijoista ja asukkaista koostuva ryhmä, joka tarkasteli alueen turvallisuuskysymyksiä kokonaisuutena eri näkökulmista.

Tulosten mukaan yleinen turvallisuustunne kasvoi ja häiriö-käyttäytymiset vähenivät hankkeen aikana. Myös keskinäisessä kommunikoinnissa tapahtui jossakin määrin paranemista. Toisin sanoen tulokset puhuvat sen puolesta, että hankkeen perusajatuksot ovat toimivia, mikä tuntuukin luonnolliselta.

On tietenkin mahdotonta sanoa, mikä tekijä tuloksiin on eniten vaikuttanut. Mahdollista on myös sekin, että tulokseen on eniten vaikuttanut sellainen tekijä, joka ei ole ollut lainkaan hankkeesta riippuvainen.

Hankkeessa pyrittiin kehittämään myös muualle siirrettävissä olevia toimintamalleja. Tämmöinen on niin sanottu HaliSopu-malli, joka on luonteeltaan kokonaisvaltainen ja tavoitteeltaan nuunnihimoinen. Kehittämistyön lähtökohtana oli yhdistää sovitte- luajatus Turvatuturku-hankkeen perusajatuksiin.

Tarkoitettiin sovitte- luajatuksella erityisesti sellaista mallia, jossa ristiriidan osapuolia pyritään määrätietoisesti avustamaan löytämään ongelmassaan luovia ja rakentavia ratkaisuja. Kysymys ei siis ollut siitä, että olisi pyritty soveltamaan tavanomaista sovitte- luajatusprosessia johonkin uuteen kohteeseen. Kehitettyä mallia ei kuitenkaan ehditty toteuttamaan. Lienee myös ilmeistä, että mallin käytännön toteuttaminen edellyttäisi vielä lisätyötä.

Turvallisuuteen liittyvät kysymykset ovat luonteeltaan kokonaisvaltaisia. Asia kuuluu tavallaan kaikille. Tässä yhteydessä ei tarkoiteta pelkkään kontrolliin perustuvaa turvallisuutta, vaan asiaa, joka liittyy läheisesti yleiseen hyvinvointiin.

Lienee myös niin, että minkä tahansa alueen turvallisuus ja viihtyisyys edellyttävät jatkuvaa työtä niin asukkailla kuin alueella vaikuttavilta eri toimijoilta. Halisten turvallisuuskysymyksetkään eivät tulleet hankkeen myötä kaikki ratkaistaviksi.

Voidaan myös kysyä, syntyikö itse hankkeen toteuttamisvaiheessa tai -tavassa joitakin sellaisia käytäntöjä ja toimintamalleja HaliSopu-mallin lisäksi, joilla voisi olla merkitystä myös jatkossa. Toisin sanoen tarvitaan hankkeen kriittistä tarkastelua.

Timo Leinonen

Katupäivystysryhmä työpaikallaan Halisissa. Kuvassa (vas.) Anna Mäkilä, Marja Haatanen ja Pekka Ukkonen.

Antoisaa joulun aikaa

Joulu saapuu Suomen Turkuun perinteisesti ensimmäisenä adventtiviikonloppuna. Tällöin maan ykköskuusen, Turun tuomiokirkon kuusen, valot sytytetään avajaisissa lauantaina 29.11. klo 17.00.

Turku täyttyy sadoista joulutapahtumista näiden kuuden viikon ajan. Jokainen varmasti löytää tapahtumien kirjosta mieleisensä.

Kiitos tapahtumista kuuluu niiden lukuisille järjestäjille ja esiintyjille. Näiden lukuisa määrä takaa sen, että tapahtumia löytyy myös sieltä, missä yleisö asuu. Hyvänä esimerkkinä on halislaisten

oma joulutapahtuma Myllärin tontun joulu, joka järjestetään tänä vuonna 7.12. Unohtaa ei pidä Maarian kirkon tarjontaa tai hiljentymiseen loistavasti luontuvaa kansallismaisemaa Koroisten ristillä.

Viedään siis joulu sinne, missä eletään ja madalletaan osallistumista tapahtumiin sekä tehdään joulusta juuri asukkaiden näköinen. Näin joulusta tulee meidän turkulaisten näköinen.

Kiitos kuuluu myös niille, jotka koristavat ikkunansa, parvekkeensa ja pihansa jouluvaloin, kranssein sekä kynttilöin. Näin he luovat hyvää

mieltä ympäristöönsä tuomalla valoa pimeimpään vuoden aikaan. Yksilöiden pienillä asioilla ja yhdessä muiden kanssa syntyy isoja asioita. Iltaelämä asuinalueella voi olla monelle se joulukokemus, joka lämmittää mieltä pitkään ja tuo joulun sydämeen.

Joulukaupunki toivottaa kaikille hyvää joulun alusai-kaa, joulurauhaa ja iloista joulun jälkeistä joululomakautta, sillä joulukausi jatkuu aina Nuutinpäivään 13.1. asti.

Maarit Keto-Seppälä
projektipäällikkö
Turun kulttuuritoimen kanslia

Joulukaupungin avajaisia vietettiin marraskuun lopussa.

Mylläritonttu kutsuu joulutunnelmaan

"Taas on aika antautua joulun odotukseen, mukava saada lapsia talo täyteen", iloitsee Mylläritonttu.

Sytytä siis kynttilä, astu sisään Myllärintaloon, tunne joulun tuoksu. Kaiken kiireen ja hyörintän keskellä on mukava nauttia oikeasta vanhanajan joulun tunnelmasta. Kerran vuodessa saavat aikuisetkin muuttua lapsiksi jälleen, antaa jännityksen kipristellä mahan pohjassa ja unohtaa hetkeksi joulustressin.

Mylläritonttu kutsuu kaupunkilaisia joulujännityksen lieventämiseen Aurajoen opastuskeskus Myllärintalolle joulukuun ensimmäisenä sunnuntaina 7.12. kello 15–18. Kiireetömään ja leppoisaan tunnelmaan johdattelevat lapsia tonttu-ukon touhut, satutäidin tarinat, askartelunurkka sekä leikkimielinen jouluseikkailupolku. Vanhemmat voivat hieroa maku-nystyroidään kahvilan jouluherkkuja maistellen, pipareiden ja glögin tuoksussa. Yläkerta ja piha-alue ovat joulupukin apulaisten valtakuntaa, heidän runsailta myyntipöydiltään löytyy mukavia täydennyksiä pukinkonttiin. Kellarin kätöissä porisevat puuropadat ja elävä musiikki heittää itse kunkin arkihuolet menemään. Herkullista loimulohta voi myös kätevästi ostaa kotiin suoraan pihan loimutuspadan ääreltä. "Täytyyhän jotain jouluherkkuja saada maistella jo hiukan etujassakin", tuumaa Mylläritonttu. Ja muistuttaa vielä, että tapahtumaan on vapaa pääsy ja sinne ovat kaikki kaupunkilaiset tervetulleita. Tonttu-ukon apuna tapahtuman järjestelyissä häärii Aurajokisäätiö yhteistyökumppaneineen. Lisätietoa voi kurtakata osoitteesta www.aurajoki.net

Illan hämärtäessä kynttilöiden liekit valaisevat pimeyttä ja tekevät tietä joululle. Tunnelmallinen kynttiläkulkue lähtee Aurajoen opastuskeskukselta Halisten seurakuntatalolle kello 17.00. Joten varautukaapa pienet ja isommatkin tontut ottamalla kotoa lyhty ja kynttilä mukaan.

Päivän touhujen jälkeen ilta kietoo Myllärintalon syleilyynsä, ihmiset lähtevät koteihinsa tyytyväisenä valmiste- lemaan joulua, pussillinen tuliaisja ja hyvää mieltä mukanaan. Tonttu-ukko jää kosken rannalle mietteisiinsä.

*Vairi metsä on, alla jään
kaikki elämä makaa,
koski kuohuvi yksinään
kumuten metsän takaa.
Tonttu puoleksi unissaan
ajan virtaa on kuulevinaan,
tuumii, minne se vienee,
missä sen lähde lienee.
(Viktor Rydberg)*

Elina Vesanen
suunnittelija
Aurajokisäätiö

Tervetuloa pankkiin, jolla on aikaa omilleen.

Itsenäisenä pankkina olemme tottuneet olemaan omiemme asialla.

 LIEDON OSUUSPANKKI

Turku, Hämeenkatu 12, puh. (02) 4711470
Palvelemme: ma 10.00-18.00, ti-pe 10.00-16.30

www.liedonosuuspankki.fi

Asioita voi muuttaa, säästämällä.

100000

Säästäminen kannattaa aloittaa vaikka tänään. Pienestäkin kuukausittaisesta summasta tulee suuri summa, kun annat ajan tehdä tehtävänsä. Säästöistä voit saada myös OP-bonusta. Käy osoitteessa op.fi/saastaminen katsomassa säästölaskuriamme tai tule käymään konttorissamme. Näet itse, kuinka aika vaurastuttaa säästäjän.

 TURUN SEUDUN Osuuspankki

Vilma (vas.) ja Ella Talso aikovat tuoda Pokémon-aiheiseen näyttelyynsä myös vieraskirjan, jotta kävijät voivat kirjoittaa siihen nimensä ja muita tekstejä.

Nummen kirjastossa voi tehdä paljon muutakin kuin vain lainata kirjoja. Pienemmät asiakkaat pääsevät nauttimaan jokaviikkoisista satuhetkistä, ja vanhemmille tarjotaan vaikka tietokoneopastusta. Vaihuttavat näyttelyt kiinnostavat sekä aikuisia että lapsia.

Useimpien ihmisten mielikuva kirjastosta rajoittuu pelkkään kirjojen ja musiikin lainaamiseen. Nummen kirjastossa kirjat ja cd-levyt ovat kuitenkin vain yhdessä roolissa, sillä talo tarjoaa kaikenikäisille asiakkailleen paljon muutakin viihdykettä.

– Meillä on joka torstai satuhetkiä lapsille ja lapsenmielisille. Tunti rakentuu esimerkiksi nukketatterin ympärille, mutta järjestämme myös perinteistä satujen ja lorujen kerrotta. Päiväkodit ja perhepäivähoitajat ovat tervetulleita

milloin vain tutustumaan kirjaston arkeen, kirjastonjohtaja Maija-Leena Alanko kertoo.

Näyttelytilat maksuttomia

Vaihuttavat näyttelyt ovat iso osa Nummen kirjaston toimintaa, ja niistä pääsevät nauttimaan sekä lapset että aikuiset. Aikuisille tarkoitettua näyttelyä keskittyvät lähinnä taiteeseen, ja harrastajat ja yhdistykset pääsevät esittelemään kokoelmiaan maksutta. Lasten vitriininäyttelyt puolestaan pysyvät näytillä aina

kolmen viikon ajan, ja esillä on kaikkea pehmoleluista pelikortteihin.

– Lapset keräävät kaiken-

Nummen kirjaston lasten vitriininäyttelyt voivat koostua vaikka Pokémon-hahmoista.

Lasten näyttelyt ihastuttavat kirjastossa

laista jännää, ja esittelemme mielellämme heidän kokoelmiaan. Mukaan pääsee täyttämällä lomakkeen, jonka saa kirjastosta, Alanko vinkkaa.

Maaliskuun alussa Nummen kirjaston vitriinit täyttyivät Pokémon-aiheisilla tavaroilla. Ella ja Vilma Talso kantoivat äitinsä Päivi Sillanpään avustuksella kirjastoon kasseittain tavaraa, josta osa jouduttiin viemään takaisin kotiin tilanpuutteen takia.

– Meillä on kotona tosi paljon näitä tavaroita ja korttejaakin löytyy useita satoja. Kaikki eivät millään mahdu näyttille, Ella kertoo kokoamisen lomasta.

– Joskus voisimme tuoda tänne myös barbeja ja Pepi Pitkätossu -tavaraitamme, Vilma puolestaan pohtii.

Tietokoneopastusta alkeista lähtien

Näyttelyiden lisäksi kirjastossa järjestetään erilaisia luentoja, joiden aiheet voivat keskittyä vaikkapa sukan kantapään kutomiseen tai lähiympäristön tilaan. Aikuisille järjestettävät internetkurssit antavat neuvoja tietokoneen perustoiminnoista, tiedonhausta ja sähköpostin käytöstä. Asiakkaita varten Nummen kirjastossa on kuusi tietokonetta, joiden käyttämiseen tarvitaan kirjastokortti ja tunnusluku.

– Meillä on täällä paljon monipuolista ohjelmaa, josta läheskään kaikki alueella asuvat eivät vielä tiedä. Kannattaa tulla rohkeasti katsomaan tarjontaamme, Alanko neuvoo.

Nummen kirjasto on Turun lähikirjastoista lainausmääräl-

tään suurin. Asiakkaita tulee lähialueen lisäksi myös Liedosta, Kaarinasta ja Ravattulasta, ja lainojen palautusmäärät pääkirjastoon hipovat pilviä. Alanko on tyytyväinen kirjastoonsa, vaikka toivoisikin talolle pientä remonttirahaa.

– Rakennus on aika huonossa kunnossa sekä sisältä että ulkoa. Lähikirjastoista pyritään tekemään lähivuosien aikana kulttuurikeskuksia, jotka toimisivat paikallisen kulttuurin säilyttäjinä. Esimerkiksi nuorisokulttuuri, lastenseikkailut ja yhdistystoiminta tulevat olemaan kirjastoissa entistä paremmin esillä. Olisi hienoa saada tänne meille vaikka lisää kokoon-
tustumistiloja, Alanko hymyilee toiveikkaana.

Teksti ja kuvat: Vivi Wihanto

Alueen esikoululaiset käyvät täällä kursseilla, joissa Pullervo-pöllö opettaa heitä käyttämään kirjastoa, Maija-Leena Alanko kertoo.

Marko Rosendahl tarjoili kakkukahveja Kunun pyörän 70-vuotispäivillä.

Kunun pyörä juhli 70 vuottaan

Kunun pyörä täytti syksyllä kunnioitettavat 70 vuotta. On aivan laatuista, että tämän alan yritys on ollut koko ajan yhden perheen hallussa.

Tarina alkoi vuonna 1938, kun Gunnar Rosendahl osti Turun moottori- ja polkupyöräkorjaamon Mestarinkadulta. Alkuun korjattiin kaikenlaista ja varsinkin sodan jälkeen oli korjaamiselle tarvetta. Kunun pyörässä korjattiin mitä vain helankoukusta alkaen ja lisäksi myytiin polkupyöriä.

Kunun pyörässä osattiin myös hitata, mikä oli harvinaista siihen ai-

kaan. Gunnar Rosendahl oli talvisin kiireinen mies: yhdellä kädellä hän teroitti niin Tepsin, Tuton kuin muidenkin luistimet. Luonnonjäällä kun piti olla erittäin terävät luistimet.

Mestarinkadulta siirryttiin Vanhan Littoistentien kautta Orikedolle. Litoistentieltä tuli kiire lähtä – vuonna 1990 lähtöaikaa annettiin pari kuukautta, kun tontti myytiin alta ja pus-
kutraktorien piti tulla laittamaan tont-

ti sileäksi. Kuitenkin vasta pari vuotta sitten tontille rakennettiin parkkitalo.

Vuosi 1990 oli yleisen taloudellisen tilanteen vuoksi hankalaa aikaa hakea uutta hyvää paikkaa, mutta lopulta Orikedolta löytyi uusi sijainti. Vuosien mittaan paikka on osoittautunut erittäin hyväksi ja vilkkaaksi.

Orikedolla on viihdytty 18 vuotta ja Tino Rosendahl toteaa, että täältä ei lähtisi enää minnekään.

– Alue on monipuolinen. Täällä on ihan kaikki, mitä voi tarvita. Täältä löytyy ruokaa, tarvikkeita, vesijohtoliike, puutavaraaliike, huoltoliikkeitä – ihan läheltä saa apua.

on puoliksi myyntiä ja puoliksi huoltoa. Periaatteena on, että se, mitä myydään, myös huolletaan. Korjaamotoinnista onkin laajentunut viime aikoina.

Yrityksessä on jo 20 vuoden ajan ollut töissä kolmas polvi eli Marko Rosendahl, joka vastaa varaosapalvelusta. Marko aloitti asentajakoneistajalinjan jälkeen Wärtsilän ammattikoulun, mutta ei ehtinyt kauan käydä siellä, kun isä soitti töihin omaan firmaan. Omassa perheyrityksessä hän on viihtynyt.

– Yksikään päivä ei ole samanlainen. Moottorit, viat ja asiakkaat ovat kaikki erilaisia. Koskaan ei aamulla tiedä, millainen päivä tulee.

Valikoimiin kuuluvat nykyään mo-
pot, kevyet moottoripyörät, moottorisahat ja ruohonleikkurit sekä niiden varaosat. Viime vuodet ovat menneet lujaa ja lisää työntekijöitä tarvitaan, jos suunta jatkuu samana.

– Tuotteemme ovat sellaisia, että niitä käytetään pääasiassa kesäisin. Jos asiakkaan laite makaa huollossa sen parhaaseen käyttöaikaan, se ei ole hyvää asiakaspalvelua, toteaa Marko Rosendahl.

Joulunaikaa odotetaan jo yrityk-
sessä. Silloin pidetään lomat, joita kesällä sesonkiaikana ei voida ajatella.

Hanna Nurmi

Kunun pyörä on Polttolaitoksenkadun yksi pitkäaikaisimpia yrityksiä.

"Aika virtaa" Nummen kirjastossa

Nummen kirjastossa on ollut esillä maaliskuusta 2008 asti seitsenosainen taideteos "Aika virtaa". Tämä upea teossarja on asiakkaiden ihailtavana Nummen kirjastossa pysyvästi. Kuvasarjan on tehnyt turkulainen kuvataiteilija Päivi Tanner ja teos on toteutettu Turun kaupungin kulttuuritoimen projektityönä. Taideteoksesta pidettiin esittely 16.10. Nummen kirjastossa. Teosten historiallista taustaa esitteli arkeologi Ann-Christin Antell ja teoksia taiteilija Päivi Tanner.

Mistä idea?

Idea taideteoksen valmistamisesta Nummen kirjastoon alkoi jo syksyllä 2006, kun Nummen kirjaston ankea ilme oli pistänyt Päivi Tannerin silmään hänen asioidensa kirjastossa asiak-

kaana. Teoksen aihe ei ollut vielä silloin selvillä, mutta Päivi halusi tuoda kirjastoon väriä. Seuraavaksi Päivi haastatteli kirjaston henkilökuntaa ja kyseli myös asiakkaiden mielipiteitä taideteoksen aiheesta kyselylo-

makkeilla. Aika pian teossarjan aiheiksi muodostuivat paikallisuus ja paikallishistoria.

Päivi alkoi ottaa aiheesta selvää tutustumalla paikallishistoriaan, etsimällä tietoa kirjastoista, maakuntamuseosta, internetistä, näyttelyistä, paikallisista museoista ja kysymällä neuvoa alan asiantuntijoilta. Hän otti tuhansia valokuvia ja teki luonnoksia. Informaatiotilvasta alkoi erottua maalausten aiheita. Ne olisivat nykyaika, kristillinen aika ja esihistoria.

Työ alkaa

Ensimmäinen teos *Kurjenmiekat* valmistui huhtikuussa 2007. Teos kuvaa Aurajoen yläjuoksulla lähellä Halisten koskea villinä kasvavia kurjenmiekoja.

Toisen teoksen aiheena on eri rotujen välinen ystävyys. Siinä kaksi erirotuista poikaa onkii Aurajoen rannalla. Teoksen tarkoitus on kuvata erilaisia kansoja, jotka asuvat alueella. Sen nimi on *Onkivat pojat*.

Kolmannen teoksen aiheena on lähiympäristön maamerkki *Kuuvuori* ja sen uskomattoman jyrkille rinteille rakennetut talot.

Neljännän taulun nimi on *Myllyläri*. Myllyjä ja mylläreitä on ollut Halisten kosken ääressä jo 1300-luvulta lähtien. Viimeisin mylly paloi 1942, joten myllyjen historiaa kesti kuutensataa vuotta. Myllyteema oli siis erityisen tärkeä ottaa mukaan teokseen.

Viides taulu on nimeltään *Pysty Kangaspuilla kutova nainen*. Perimätiedon mukaan kaikki tytöt köyhistä rikkaisiin opetettiin kehräämään lankaa ja kutomaan kangasta. Päivi halusi ottaa myös tämän aiheen mukaan.

Kuudennessa taulussa on *Koroisten piispa*. Koroisten niemen piispanlinna on historiallisesti hyvin merkittävä. 1229 paavi Gregorius IX antoi määräyksen siirtää piispanistuin Nousiaisista vilkkaammalle kauppapaikalle Koroisten niemeen. Niemeen rakennettiin piispan linnoitus. Sen tuoma muutos on ollut varmasti merkittävä Aurajoen asukkaille.

Viimeisessä, seitsemännessä taulussa on *Viljaa uhraava nainen*. Siinä muinaispukuinen nainen uhraa viljaa uhri-
vella muinaistulen loimussa. Tämä teos on saanut aiheensa

Taiteilija Päivi Tanner ja viljaa uhraava nainen.

Halisten Virnamäellä sijaitsevista muinaisista kuppikivistä, joita on mahdollisesti käytetty uhraamiseen.

Teossarjassa kuvataan Aurajoen kulttuurihistoriaa tuhannen vuoden ajalta. Kymmenet sukupolvet ja rakennukset ovat vaihtuneet ja

Aurajoki on virrannut koko ajan. "Niin kauan kuin on vettä Aurajoessa virrannut" ja virtaa edelleen. Miten siis "Aika virtaa" teossarjan tarina jatkuu?

Teksti ja kuvat:
Ann-Christin Antell

"Aika virtaa" -sarjan taulut Nummen kirjaston seinällä.

VASTUUTA YMPÄRISTÖSTÄ VAIVATTOMASTI

SITAn QuattroSelect-nelilokeroastialla polttokelpoinen jäte, keräyspaperi, keräyskartonki ja kovat muovit kätevästi talteen yhdellä astialla ja yhdellä noutokerralla. Nyt ennakkomyyntissä – ota yhteyttä!

SITA FINLAND OY
Puhelin 010 540 152
www.sita.fi

**TURUN
AUTOKLINIKKA**
0207 700 711
Vahinkotarkastukset • Sijaisautopalvelu
Kolarikorjaukset • Maalaukset • Muovikorjaukset
Tuulilasin korjaukset ja vaihdot • Huollot ja korjaukset
Ilmastointilaitteiden huollot • Pesut ja kiillotukset
Maalipintojen takuukäsittelyt • Verhoilujen pesut
Renkaat • Vanteet • Rengastyöt • Rengashotelli

Hinauspalvelu 24h
0207 700 700
Kuljetukset • Käynnistykset
Ovien aukaus
Tielle nostot - myös nosturilla
Noudot parkkialleista
Falck
Lähin apu
tien päällä
Kuorma-autot 0207 700 705

Turun Autoklinikka Oy, Pansiontie 4, 20200 Turku • Fax 0207 700 722 • info@autoklinikka.net

Olisiko kaapille paikka?
**Tervetuloa
ORIKEDOLLE!**
Kalusteet kodin jokaiseen tilaan **nopeasti ja edullisesti**
www.oriokedonkeittiotukku.com
MA-PE 9-18, LA 10-14
Autokatu 15, 20380 Turku p. (02) 8800 160
**ORIKEDON
KEITTIO-
TUOKKU**
-pikkuksen parempi palvelu!

HYVÄ YHTEISÖ ASUA

Kohtelemme kaikkia hakijoita ja asukkaitamme tasavertaisesti. Ei ihme, että TVT Asunnot Oy ja Kiinteistö Oy Lehtolaakson asunnoissa asuu tuhansia turkulaisia. Kysy lisää ja tee asuntohakemus netissä tai palvelutoimistossamme.

TVT Asunnot Oy
Kiinteistö Oy Lehtolaakso
Käsityöläiskatu 3, 20100 Turku
Vaihe (02) 330 000 • Vuokraus (02) 262 4888 • Avoimet: ma 9.00-17.00
ti 10.00-15.45, ke-pe 9.00-15.45 • www.tvtasunnot.fi www.lehtolaakso.fi

Koroisten piispankirkolta Maarian pappilaan – osa 4

Maarian pappilan vanhimmat rakennukset ovat Terseruksenkadun varrella. Vanhin osa on punamultaisen puutalon kivijalka, jonka arvellaan olevan 1300-luvulta.

Kirkko pysyy, pitäjä muuttuu

Maaria oli 1800-luvun alkupuolella edelleen palkkapitäjä, kuten moni muukin Turun seudun seurakunta. Maariasta saadut tulot sai palkkaseen kirkkoherrana toiminut kuuluisa tiedemies, fysiikan professori **Gustaf Gabriel Hällström**. Hän oli professorina peräti 40 vuoden ajan vuosi-

na 1804–44 ensin Turussa ja myöhemmin Helsingissä.

Kirkon esineistä on Hällströmin kaudelta peräisin alttarin luona seisova kaappikello, joka on vuodelta 1819. Viisi vuotta nuorempi on kirkkolaiva, joka esittää kaksikantista linjalaivaa. Kirjoituksen mukaan tämän Wentta-nimi-

sen laivan lahjoittivat Hirvensalon saaren nuoret miehet. Hällströmin aikana Maarian pappilan keittiö varustettiin yhdellä koko maan ensimmäisistä rautahelloista.

Hällströmin kuoltua 1844 Maaria siirrettiin palkkapitäjäksi Turun kymnaasin lehtoreille. Vaatimukset oman

kirkkoherran nimittämisestä kuitenkin voimistuivat. Vuonna 1887 toive vihdoin toteutui, kun maarialaiset saivat valita oman ehdokkaansa vaaleilla. Virkaan valittiin **Ivar Markus Tallgren**. Maarian pappilasta tuli Tallgrenien perheen koti peräti 49 vuodeksi.

Tallgrenin kausi

Tallgrenin pitkä aika Maariassa merkitsi maalaisseurakunnan muuttumista esikaupunkiseurakunnaksi. Kirkkoherra menetti merkityksensä pitäjän patriarkalisena johtajana, mutta Tallgren osallistui mm. valtiopäiviin ja Turun tuomiokapitulin työhön.

Itse kirkossa tehtiin suuria muutoksia. Kamiinalämmitys saatiin jo vuonna 1888. Keski-ikäiset maalaukset paljastettiin kalkin alta ja 1909 ne restauroitiin. Alttarille palautettiin keskiaikainen alttarikaappi, joskin osa sen hahmoista oli varustettu. Suuri keskiaikainen kruusiksi tuotiin takaisin kirkkoon. Mielenkiintoista on näitten esi-
neitten säilyminen läpi luterilaisen puhdasoppineisuuden ajan. Myös koko pappilan pihapiiri muuttui, kun se sai nykyisen asunsa 1900-luvun alussa.

Erityisesti Tallgrenin puoliso **Jenny Maria Montin-Tallgren** ansaitsee maininnan sekä arkeologian, kotiseututyön että naishistorian alalla. Tultuaan Maariaan hän innostui kyselemään pitäjäläisiltä seudun vanhoja muistoja. Yhdessä professori **J. R. Aspelinin** kanssa hän sai aikaan sen, että Koroisissa aloitettiin laajat kaivaukset. Niiden tulokset tulivat esille.

Kun rovasti Tallgren kuoli vuonna 1936, oli Kärsämäen maille pappilan taakse jo noussut tehtaita. Vähän kauempana Raunistula oli muuttunut huonomaineiseksi työläiskaupunginosaksi. Muutokset koettelivat Maarian kirkkoa myös toisen maailmansodan aikoina. Vuonna 1944 Maarian pitäjä menetti Hirvensalon, Satavan, Raunistulan sekä ns. pohjoiset takamaat, jotka liitettiin Turkuun. Pappilaan sijoitettiin sota-aajan asuntopulan vuoksi peräti parikymmentä henkeä. Tosin 1940-luvulla ei seurakunnalla ollut kirkkoheraakaan.

Itsenäisen pitäjän kausi päättyy

Lähes kaksikymmentä vuotta ehti Maarian kirkkoherrana olla **Jaakko Haavio**, joka muutti pappilaan 1950. Hän oli persoonana edeltäjänsä Ivar Tallgrenin veroinen. Hän sai vaikeana aikana hoitaakseen liki 40000 hengen seurakunnan. Seurakuntatyö ei ollut helppoa, sillä sodan jälkeisinä vuosina laaja teollisuustyöväestö seurakunnan alueella suhtautui torjuvasti pappeihin. Mutta Haavion luonnetta kuvaa hyvin se, että hän saavutti suuren suosion työssään, johon kuuluivat käynnit teollisuuslaitoksissa.

Haavion aikana lakkausi Maarian pitäjän olemassaolo itsenäisenä kuntana 1. tammikuuta 1967. Maaria ja Paattinen liitettiin Turkuun ja liitoksella sinetöitiin Maarian muuttuminen kaupunkiseurakunnaksi. Jaakko Haavion jälkeen alkoi myös kirkkoherran tehtävän kuva muuttua. Kirkkoherra **Eero Parvio** asui vielä pappilassa, mutta vanha pappilakulttuuri ei ollut enää uuden sukupolven pappi-

en elämäntapa. Parvio muutti pois 1982 ja vanha pappila jäi tyhjiilleen 190 vuoden jälkeen. Pappilamiljöö säilytettiin ja korjattiin entiseen asuunsa vuosina 1987 ja -88.

Kirkossa suoritettiin myös korjauksia, mutta vanha sisustus on pääosin ennallaan. Penkit saivat nykyisen värinsä ja alttari päällystettiin vanhalla kivilevyllä, joka löytyi alttarin alta. Urut rakennettiin uudestaan. Äänikertoja on 22 ja ne hankittiin Urkurakentamo Veikko Virtanen Ky:ltä. Viikikaiskonsertti pidettiin kesäkuussa 1986.

Uusin lisäys kirkon vuosiatoja pitkään historiaan on **Hannu Konolan** tekemä lasimaalaus Kristuksen taivaaseenastumisen. Se asetettiin paikalleen alttarin yläpuolella olevaan itäiseen ikkunaan vuonna 1994. Siinä Kristuksen siunaava hahmo näkyy itäistä taivasta vasten. Sen kautta hänen hahmonsäilymisenä jokaisen kirkossa kävijän elämään.

Teksti: Hannu Laaksonen, kulttuurihistorioitsija
Kuvat: Dmitri Ovtchinnikov

Vuonna 1994 vanha alttaritaulu siirrettiin pohjoisseinälle ja sen takana olleeseen ikkunaan vaihdettiin taiteilija Hannu Konolan suunnittelema lasimaalaus, joka päästää valon sisään alttarin yläpuolelta.

Kirkkosalin kattomaalaukset otettiin esiin vuoden 1909 restauroinnissa ja kalkkimaalin alta paljastui monia yksityiskohtia.

Kulttuurihistorioitsija Hannu Laaksonen esitelmöi Maarian pappilan historiasta kertovan esitteen julkistamistilaisuudessa syyskuussa.

TAPETIT • MAALIT • KAAKELIT • TYÖVÄLINEET
PARKETIT • LAMINAATIT • MUOVIMATOT

**SATA-VÄRIN UUSI
SUURMYYMÄLÄ
HAKAKATU 13**

MAHTAVIA TARJOUKSIA LAATUTUOTTEISTA

SATA-VÄRI

HAKAKATU 13, TURKU Puh. 274 2111 • Ark. 7-18, la 10-14

www.sata-vari.fi

**TÄMÄ ILMOITUS
VAIHTUU VIELÄ
UUTEEN!**

ENERGIA SYNTYY YHTEISTYÖSTÄ

Turku Energia tuo energiaa asiakkaidensa elämään, asumiseen ja yrittämiseen. Haluamme joka päivä lunastaa lupauksemme hyvistä palveluista toimimalla tehokkaasti, vastuullisesti ja avoimesti asiakkaidemme kanssa.

www.turkuenergia.fi

Turku Energia

Dmitri Orshnikov

Pappilan päärakennuksen eteen, suurten syysruskan värättämien vaahteroiden juurelle kokoontui väkeä mulperipuun istutukseen.

Vieraita pihan täydeltä

Maarian pappilassa vietettiin Turun päivänä 21.9. kotiseutujuhlaa ja kulttuurihistoriallista tapahtumaa. Itä-Maarian alueneuvoston aloitteesta liikkeelle lähtenyt hanke oli saatu valmiiksi: julkistettiin kirjanen, *Maarian pappila ja sen vuosisatainen puutarha*.

Kirjasta oli valmisteltu noin vuoden verran työryhmässä, jonka muodosti seurakuntaneuvoston jäsen **Raimo Uusikartano**, seurakuntayhtymän kulttuurisihteeri **Riikka Kaisti**, alueneuvoston edustaja **Jarmo Suomala**, kulttuurihistorian asiantuntija, dosentti **Hannu**

Laaksonen ja graafinen suunnittelija **Erkki Kiiski** sekä kotiseutuyhdistyksen puheenjohtaja **Tapio Jokinen**.

Kaikki oli lähtenyt liikkeelle kansalaisaloitteesta. Seurakuntalaiset halusivat tietää Maarian pappilan historiasta, mitä se kätkee sisälleen – onhan pappila ollut jo vuosia monien juhlatapahtumien ja kokousten pitopaikkana. Pappilan rakennukset ja ympäristö on kaunis kokonaisuus, jonka puutarha omenapuiden kukkiessa on silmiä hivelevä nähtävyys.

Maarian seurakunnassa on ollut vuosisatojen aikoina pap-

peina useita merkkiphenkilöitä. Näistä voisi mainita **Mikael Agricola**n, suomalaisen virsikirjan isän **Jaakko Fin**nen ja kansantaloustieteen professorin **Pietari Kalmin**.

Kalmi tuli seurakunnan kirkkoherraksi vuonna 1763. Hän oli myös kasvitieteilijä, jonka aloitteesta perustettiin pappilan pihapiiriin puutarha. Tämä puutarha oli nyt kirjoitai-

mikunnan työn innoittajana.

Seurakuntalaisia oli kutsuttu jumalanpalvelukseen ja kirkkokahville historiikin julkistamisen kunniaksi. Järjestäjät kokivat iloisen yllätyksen – ihmisiä oli pihapiiri täynnä ja lisää valui kaiken aikaa.

Emäntä oli odottanut noin sataa vierasta, mutta näitä tulikin lähes 300. Siinä oli iloisin katastrofin aineista, mutta kai-

kesta selvitettiin. Kahvikuppeja pestiin moneen otteeseen ja tilaisuuden juontaja Jarmo Suomala yritti kovaäänisenä miehenä ohjailla tapahtumia.

Hannu Laaksonen kertoi kirjasen sisällöstä ja ylipuutarhuri **Arno Kasvi** kuvaili värikäin sanakääntein vanhan puutarhan kasvillisuutta ja Pietari Kalmin elämäntyötä.

Lopuksi siirryttiin puutarhaan, jossa jo odotti päivän ”suuri sankari” – mulperipuu. Tämähän oli yksi niistä sadoista kasveista, joita Kalmi toi Suomeen.

Ensimmäisinä istuttajina olivat viimeisenä kirkkoherrana pappilassa asuneen **Eero Parvion** tytär **Saara Huovinen** ja hänen miehensä, seurakuntayh-

Dmitri Orshnikov

Tilaisuuden isäntänä toimi Maarian seurakunnan nykyinen kirkkoherra Heimo Rinne.

tymän valtuuston puheenjohtaja **Pentti Huovinen**. Pentti oli aikoinaan käynyt kosimassa Saaraa pappilassa.

Tapahtuman isänä ja puun lahjoittajana Koroiset-lehden päätoimittaja Tapio Jokinen viimeisteli multauksen.

Näin seurakunnan suurelle miehelle Pietari Kalmille oli istutettu hänen työnsä muistoksi ja kunniaksi juhlapuu.

Pappilan puutarhasta ja sen kasvillisuudesta kirjanen kertoo tarkemmin niin kuin kartoin. Vanhan pappilan tilat ovat myös käytössä perhe- ja kulttuuriperinteille ja ylistykselle Jumalan suuresta kunnianasta.

Jarmo Suomala

muistoja Koroisista

Fransin kalansaalis

Aurajoen pinta oli aiemmin korkeammalla kuin nykyisin. Niinpä Koroisten isäntä, **Frans Laine**, ajeli vielä 1950-luvulla hiljakseen moottoriveneellään jokea pitkin merelle.

Aurajoen vesi oli savisen sameaa, mutta puhdasta ja kalaisaa. Nykyisin joki on taas puhdistunut ja kalastuskelpoinen.

1900-luvun alusta alkaen Koroisten tilan silloinen

isäntä **Matti Heikinpoika** (1848–1927) kävi ahkerasti kalastamassa **Serafiansa** (1863–1951) kanssa. Serafia kutoi rysät ja verkot itse. Niitä laskettiin Aurajokeen.

Keväällä saatiin paljon lahnaa. Sitä myytiin ja suolattiin, ja lahnaa riitti aina koko kesäksi.

Kalastusperinne siirtyi seuraavalle polvelle, Koroisten tyttärelle, **Sallylle**, ja kotiväylle, Frans Laineelle.

Joen liikennettä seuraili usein ratamestari **Heinonen**. Hän asui Koroisten vastarannalla, Virusmäen ahteen päällä, ja harrasti kiikareilla katselua.

Kerran taas Frans ja Sally lähtivät ruuhella joelle rysiä kokemaan. Oli kevättulvien aika, voimakas virtaus ja kova viima. Ruuhi lie keikahtanut, kun Sally lensi jokeen. Punainen villatakki vain vilahti.

Frans pelasti Sallynsa ruuheen, ja he palasivat nopeasti taloon. Matkalla Sally toivoi, ”ettei vaan Heinosen setä nyt nähnyt”.

Sally oli vasta vettä valuvana eteisessä, kun puhelin soi. Frans vastasi.

Siellä soitti Heinonen: – Saik suurenki lohen? – Sain, mutten myy, pirän itte, vastasi Frans.

Tytti Issakainen
Ulla Laineen kertoman mukaan

Aarno Kasvin Ruissalon kasvitieteellisestä puutarhasta tuoma mulperipuunka herätti kiinnostusta.

Joulusiivouksen jätteet jätekeskukseen

Jätekeskuksen henkilökunta rauhoittuu joulunviettoon 24–28.12. Jätekeskus avoinna normaalisti 29.12.–31.12.2008.

Topinojan jätekeskus, Turku

Pitkäsaarenkuja 7, t 020 728 2130 • avoinna ma–pe 6.30–21

Jäteneuvonta 0200 47470 (arkisin 9-16, pvm)

www.tsj.fi

Nordea Pankki Suomi Oy

LyhennysJoustolla muutat lainasi maksuerää

Kun asuntolainassasi on LyhennysJousto, taloutesi pysyy helpommin tasapainossa. Verkkopankin kautta käyt itse muuttamassa lainasi maksuerää. LyhennysJouston määrä voi yleensä olla korkeintaan 10% lainasi määrästä. Lisätietoja saat konttoristamme tai soittamalla 0200 3000 (pvm/mpm) ma–pe 8–20.

Teemme sen mahdolliseksi

Nordea

nordea.fi

Opiskelijat viihtyvät Räntämäessä

– Räntämäen alue on kiva luonnon ja lenkkeilymahdollisuuksien takia. Turun keskustassa kun ei lenkkipolkua juuri näy. Täällä on myös melko rauhallista, vaikka opiskelija-asunnossa asunkin, opiskelija **Katja Reinikainen** kertoo.

Reinikainen muutti Räntämäkeen kaksi ja puoli vuotta sitten Helsingistä. Hän halusi halvan asunnon läheltä opiskelupaikkaansa.

– Asun kahden hengen solussa ja olen ollut asuntoon tyytyväinen, joskin joulun alla pieni homevaurio häiritsemi asumista. Asia on kuitenkin nyt kunnossa.

Lähellä luontoa

– Luonnonläheisyys ja hyvät ulkoilumaastot ovat ehdottomasti alueen hyvä puoli. Alueen opiskelija-asunnot ovat poikkeavia myös siksi, että kaksi niistä on pienkerrostaloja.

Räntämäki tarjoaa kodin noin 750 opiskelijalle. Alueella on kolme eri opiskelija-asuntokohdetta: Kuunsilta, Kotivalo ja Pilvilinna.

– Kotivalo on perhekohde, siellä on rivitaloja. Se on erittäin suosittu lapsiperheiden keskuudessa. Myös Pilvilinnassa asuu perheitä, mutta siellä erityisesti kahden hengen soluasunnot kiinnostavat opiskelijaita.

Pilvilinna herättää huomiota erikoisella arkkitehtuurillaan.

Erilaisia asuntoja

Kuunsilta

254 asuntopaikkaa
Soluja, yksioita, kaksioita ja kolmioita.

Kotivalo

151 asuntopaikkaa
Perhekohde
Yksioita ja perheasuntoja
Asunnoissa oma huoneistopiha

Pilvilinna

358 asuntopaikkaa
Soluasuntoja, yksioita ja perheasuntoja

Lähde: Turun Ylioppilaskyläsektori

kelijoita, Turun Ylioppilaskyläsektion asuntotoimenjohtaja **Pirjo Lipponen-Vaitomaa** kertoo.

Kuunsillassa on viime vuosina muutettu soluasuntoja yksioiksi ja kohde on muuttunut entistä suosittumaksi.

– Alueelle rakennettiin alun perin opiskelija-asuntoja osittain siitä syystä, että alue on suhteellisen lähellä oppilaitoksia ja bussiyhteydet keskustaan ja kouluihin ovat hyvät.

Kotivaloon jonotetaan

Opiskelijat asuvat alueen asunnoissa keskimäärin muu-

taman vuoden.

– Soluasukkaat vaihtavat yleensä jossain vaiheessa yksioon. Perheasunnoissa asu-

taan taas pidempään, Lippone-Vaitomaa kertoo.

Räntämäen alueella rivitalokohde Kotivaloon on jonoa

ympäri vuoden, kun taas Pilvilinnassa on soluasunnoissa tyhjääkäyttöä etenkin keväällä ja kesällä.

Teksti ja kuvat: Riikka Jokinen

Kotivalo on lapsiperheiden suosiossa oleva kohde, jonka lähes kaikissa asunnoissa on oma huoneistopiha.

Suoraan omakotitalon pihalle

**ASTIASSA
NELJÄ LOKEROA!**

Uutta Suomen Turussa

Lokerot lasille, paperille,
kartongille ja metallille

L & T
huolehtii astiasta
ja tyhjennyksistä
Kysy lisää.

asiakaspalvelu
puh. 010 636 5656
www.lassila-tikanoja.fi

Elämäsi kokoisia koteja

Miksi asuit ahtaasti, kun voit
hankkia kodin, jossa on kaiken-
vastaavasti eteenpäin? Tule
soittamaan ja tee löytöjä.

vaso
Vastaväestön Asuntotoimisto Oy
Rauhankatu 4, Turku - puh. 2747 000 - www.vaso.fi

Tervetuloa katsastukseen

Palvelemme joustavasti ja
monipuolisesti kaikissa ajoneuvojen
katsastus-, rekisteröinti- ja
vakuutusasioissa.

Katsastus
Oriketo
Vanha Tampereentie 205
ma 8 - 18
ti - pe 8 - 17
la 9 - 13
p. 075 323 2540

Tehopisteitä riskien hallinnasta

Tuloksia syntyy välttämällä turhia riskejä. Myös yritysmaailmassa. Soita 010 19 15 00 ja kysy miten.

Ole huolehtiva. Me autamme.

if... Helsingin
www.if.fi Puh. 010 19 15 00

Parturiputtiikki Onerva Karlsson

(02) 238 4710
050 348 8237

Anitta Hapuoja
One Miikkola
Riitta Mäkeläinen
Heli Suvanto

Ilman ajanvarausta
ma-to 10-18
pe 10-17
la 10-14

Ruunikokatu 6
20380 Turku

Kira Kauppi

Linnavuori nousee aivan Kongressikeskuksen takaa. Kivenlohkareet ovat muistona muinaisesta suojapaikasta.

Monet ovat varmasti kuulleet nimen Linnasmäki, mutta kuinka moni tietää, mitä se pitää sisällään? Luonnonhelsingin, Linnavuoren kupeessa sijaitseva Linnasmäen kongressikeskus tarjoaa monenmoisia palveluja.

Räntämässä, aivan Lustokadun päässä oleva keskus, Turun kristillisen opiston pihapiiri, pitää valttinaan juuri ympäröivää luontoa ja siihen liittyvää historiaa. Tämä näkyy myös markkinoinnissa. Kongressivieraat ja yritysasiakkaat voivat halutessaan tutustua ympäristöön ja sen tarinoin tarkemmin opas-

tuksen kera.

Viereiselle linnavuorelle on muun muassa aikoinaan viety turvaan vihollisen tieltä naiset, lapset ja karja. Alueelta on myös löytynyt paljon muinaismuisto-esineitä, kuten opiston aulaan sijoitettujen vitriinien luota voi lukea.

Linnavuori on arkeologinen

termi, jolla tarkoitetaan jyrkkärinteisen mäen päälle rakennettua puolustusvarustusta. Linnasmäen viereisellä linnavuorella on nähtävissä jäännöksiä suojamuureista, jotka on rakennettu varhaiskeskiajalla.

Linnasmäki on 1990-luvun alussa perustettu markkinointiyhtiö, jonka omistaa Turun kristillisen opiston säätiö. Tarjolla olevia palveluja, kuten kongressitiloja, virkistytymistä ja ravintola- ja hotellipalveluja myydään Linnasmäki-nimellä. Paikan sijainti on toisaalta myös sen vitusa. Pihapiiriin ei helposti eksy esimerkiksi ohikulkumatkalla.

– Asiakkaita on viime aikoina kuitenkin riittänyt kiireeksi asti. Tuntuu myös, että tänne on aina valikoitunut mukavia asiakkaita, joita on ilo palvella, iloitsee Linnasmäen myyntisihteeri Tiina Bianciardi.

Paljon potentiaalia nurkan takana

Tuula Manner asuu perheineen aivan Turun kristillisen opiston

ja siis Linnasmäen naapurissa. Nurkan takana olevia mahdollisuuksia on hyödynnetty.

– Olemme esimerkiksi majoittaneet omia vieraitamme Linnasmäen hotelliin. Se on aika kätevää, voi kutsua vaikka koko suvun, kun lähellä on noin hyvät majoitustilat. Sitte olemme vuokranneet lasten syntymäpäiviä varten ison tilan muutamaksi tunniksi. Ohjelmaa oli yhdessäolaa ja lapset saivat riehua keskenään, Manner kertoo hymyillen.

Hänestä Linnasmäki ei ehkä kuitenkaan mainosta tarpeeksi ja siksi paikka on useimmille ihmisille tuntematon.

– Yhdet kunnolliset avoimienovienpäivät, niin varmasti jo olisi enemmän tunnettavuutta, Manner ehdottaa.

Hän on myös miettinyt, että olisi mukavaa, kun päivittäisen lounasruokailun lisäksi Linnasmäen ravintolasta saisi ruokaa viikonloppuisin. Lähiympäristöstä kun ei oikein löydy ruokaravintolaa.

Kira Kauppi

Tuula Manner on tyytyväinen, että vaikka naapurissa liikkuu suuriakin väkijoukkoja, mitään häiriötä ei naapurissa asuville ole ollut.

– Voisin kuvitella, että alueen eläkeläisistä ja lapsiperheistä ainakin löytyisi kävijöitä.

Tuula Mannerille on noussut mieleen sekin, että lapsia voisi muutenkin ottaa huomioon enemmän. Esimerkiksi viikon-

loppuisin heille voisi järjestää jonkin ajankohdan, jolloin he voisivat mennä yhdessä peuhaamaan keskukselle.

Kira Kauppi

Kirkon parlamentti kokoontuu kristillisellä opistolla

Suomen evankelisluterilaisen kirkon kirkolliskokous kokoontuu arvoisellaan paikalla, kirkon syntysijoilla Koroisten Linnasmäessä kristillisellä opistolla. Vuosikymmenien traditiota seuraten kirkolliskokous pitää vuosittain kaksi kokousta toukokuun ja marraskuun ensimmäisillä viikoilla. Yleensä kokous kestää viisi päivää, maanantaista perjantaihin.

Uusi kirkolliskokous aloitti nelivuotiskautensa keväällä 2008. Marraskuussa oli sen järjestyksessä toinen kokous. Kokous aloitettiin maanantaina 3.11. yhteisellä messulla Maarian kirkossa. Kirkossa pidettiin myös joka aamu hartaus. Varsinaisen kokous alkoi hartauden ja jatkui useimmiten iltamyöhälle. Täysistuntojen välillä kokoontuivat monet eri valiokunnat, joiden tehtävä on valmistella asiat täysistuntoon.

Valtiovarainministeriön opetusministeriöstä

Kokousviikon ensimmäisenä päivänä valtiovalta tarjoaa perinteisesti kahvit ja kakkua kirkolliskokouksen jäsenille. Valtion tervehdyksen esitti opetusministeriön kansliapääl-

likkö Harri Skog. Hän korosti puheessaan yhteiskunnan monikulttuuristumisen mukanaan tuomia haasteita. Hän kertoi valtion budjetin uskonnollisille yhdyskunnille jaettavista taloudellisista tukirahoista. Tukien mitoituksessa on otettu huomioon kuitenkin kirkolle annetut lakisääteiset velvoitteet, joita muilla rekisteröidyllä uskonnollisilla yhdyskunnilla ei ole. Kansliapäällikkö Skog painotti myös yhteistä vastuuta lasten ja varhaisnuorten kasvatuksessa.

HeTa-hanke puhutti

Kirkolliskokousta eniten puhutaneiden asioiden kärjessä oli HeTa-hanke, joka on kirkon

henkilöstö- ja taloushallinnon kehittämishanke. Hankkeen tavoitteena on perustaa kirkolle yhteinen henkilöstö- ja taloushallintokeskus. Kirkkohallitus on valmistellut hankkeen ja anoi sen suunnitteluun ja käynnistämiseen varoja vuoden 2009 budjettiin. Hankkeen myötä tarkoitus on saada kirkolle kaikkia seurakuntia palveleva 280 hengen talouskeskus sekä yhtenäiset tietojenkäsittelyohjelmat.

HeTa-hanke ei kuitenkaan saanut varaukseton tukea vaan sen mahdollinen käynnistäminen siirrettiin ensi vuoden kevääseen, johon mennessä toivotaan lisäselvityksiä hankkeen edellyttämästä lainsäädännöstä ja budjetista. Pelkona on erityisesti hankkeen kalleus. Tämänhetkisten laskemien mukaan hanke maksaisi ainakin 8 miljoonaa euroa enemmän kuin toimintojen ulkoistaminen. Toisaalta kaikki seurakunnat eivät halua sitoutua hankkeeseen, koska hankkeen yhteydessä osa muutenkin vähistä hallinto- ja henkilöstöistä siirtyisi keskuksen palvelukseen.

Marraskuun kokousviikon tärkeimpiä tehtäviä on hyväksyä Kirkon keskusrahaston budjetti seuraavalle vuodelle. Se hyväksyttiin muutamien pienien määrärahalisäyksen. Piispojen kirjoittama kirja ”Rakkauden lahja – piispojen puheenvuoro perheestä, avioliitosta ja seksuaalisuudesta” jaetaan ilmaiseksi avioliittoon vihitäville ja kasteen yhteydessä perheille. Lisäksi budjetin yhteydessä käsiteltiin nuorisotyöntekijöiden palkkaamista internetiin sekä Radio Deihin palkattavaa mediapappia.

Jarmo Pelttonen

Kirkolliskokouksen täysistunto koolla.

Kirkon vuosikertomus

Kirkkohallitus esitti edellisen kirkolliskokouksen 2004–2007 nelivuotiskertomuksen. Kertomuksesta ilmeni monia huolestuttavia kehityssuuntia myös pitämältä ajalta. Kirkon jäsenten määrä laskee edelleen, vuonna 1988 kirkkoon kuului 88 % suomalaisista. Viime vuonna luku oli 81,7 %. Diakoniatyön asiakaskontaktien määrä on laskenut kymmenessä vuodessa 320 000:sta alle 200 000. Lapsityön päiväkerhoihin osallistui vuonna 1989 yhteensä 116 000 3–5-vuotiaasta lasta, viime vuonna enää 61 500 lasta. Samalla tavalla ovat laskeneet nuorisotyön, pyhäkoulutyön, varhaisnuorisotyön ja partion osallistujamäärät. Rippikoulun käyneiden määrä on onneksi vielä lähellä 90 %:ia.

Samaan aikaan laskevien trendien kanssa kirkkoa uhkaa työntekijäpuula. On kirkolle suu-

ri haaste kääntää laskevat trendit nouseviksi. Kirkolliskokous suuntauskin runsaasti voimavaroja ja henkilöstöä internet-työhön. Kirkkohallituksen tehtävä on hoitaa kirkon yhteistä hallintoa, taloutta ja toimintaa. Entiseen tapaan järjestettiin nytkin kirkkohallituksen kyselytunti, jossa kirkolliskokousedustajat esittivät kiperiä kysymyksiä kirkkoneuvoksille, jotka johtavat kirkkohallituksen eri osastoja.

Kristillisen opiston erinomaiset pitteet

Kirkolliskokousedustajat ovat erittäin tyytyväisiä Kristillisen opiston palveluihin. Suuri osa edustajista asuu opiston asuntolassa. Kokousteknikka sujuu juohevasti. Kaikki kokouksen puheet ja repliikkipuheenvuorot äänitetään ja kirjoitetaan puhtaaksi. Puhujat tarkastavat tekstinsä yleensä vielä sama-

na päivänä. Puheet painetaan kirjaksi, josta ne kaikki on luettavissa.

Kirkolliskokous tekee päätöksiä opiston ruokapalvelujen voimalla. Aamupala, lounas ja päivällinen pitävät edustajat tyytyväisinä. Tarjolla on erinomaisia salaatteja, alkupaloja ja lämpimät ruuat. Itse söin koko viikon kalaa, jota oli joka päivä tarjolla eri muodoissa. Mieliä jälkiruokani oli suklaamousse, joka vei kielen mennessään. Ruokapöytäkeskustelut ovat tärkeä kontaktin muoto. Koska kokoussalissa istutaan hiippakuntajärjestyksessä, ruokailun yhteydessä oli mahdollisuus tutustua muihin edustajiin kuin vieressä istujiin ja vaihtaa mielipiteitä.

Pentti Huovinen
Turun arkkihiippakunnan
kirkolliskokousedustaja

Kirkolliskokouksen jäsenet

Kirkolliskokouksen kokoonpanoon kuuluvat piispat, kenttäpiispa ja 96 hiippakuntien edustajaa, joista 32 on pappeja ja 64 maallikkoo. Valtioneuvosto ja saamelaiskäräjät valitsevat myös oman edustajansa.

Kirkolliskokouksen tehtävät

Kirkolliskokous käsittelee asioita, jotka koskevat kirkon opia ja työtä sekä kirkon lainsäädäntöä, hallintoa ja taloutta. Kirkolliskokous hyväksyy mm. raamatunkäännöksen, virsikirjan ja kirkkokäsikirjan. Eduskunta hyväksyy kirkkolain, jonka kirkolliskokous valmistele. Eduskunta ei kuitenkaan voi tehdä muutoksia kirkkolakiin vaan sen on hyväksyttävä laki joko sellaisenaan tai palautettava se kirkolliskokoukselle. Kirkolliskokous päättää myös Kirkon keskusrahaston talousarvion sekä seurakuntien sille vuosittain maksamien maksujen määrän.

mainetta ja kunniaa

Vaalimenestystä

Koroisten alueelta oli ehdolla kunnallisvaalissa kaikkiaan 25 henkeä ja heistä valittiin Turun kaupunginvaltuustoon kuusi uutta valtuutettua ja yksi varavaltuutettu. Kolme valituista oli jopa koko kaupungin tason ääniharavia.

Seuraavan nelivuotiskauden valtuutettuja ovat:

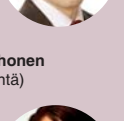
Pentti Huovinen
(2060 ääntä)

Annikka Lapintie
(1977 ääntä)

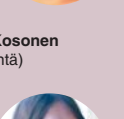
Ville Niinistö
(1617 ääntä)

Ari Korhonen
(407 ääntä)

Piia Elo
(319 ääntä)

Pentti Kosonen
(268 ääntä)

Varalla on
Jiri Keronen
(126 ääntä)

Lämpimät onnitelut kaikille valituille ja myös muille alueen ehdokkaille, jotka jatkanevat työtä lautakunnissa!

Halisten liikekeskus 10 vuotta

Halisten liikekeskus täytti syksyllä 10 vuotta. Liikekeskuksen omistaa nykyään Turun seudun osuuskunta. Liikekeskuksessa toimii tällä hetkellä S-Market, Videofirma Makuuni, parturi-kampaamo Majja Lehtio, Lemmikkitarvike Your Pet, Hallis Kebab & Pizzeria ja Bar Gregorius.

Halisten omakotiyhdistykselle uusi puheenjohtaja

Halisten omakotiyhdistyksen uudeksi puheenjohtajaksi valittiin yhdistyksen syyskokouksessa 11. marraskuuta **Tapio Jokinen**. Edellinen puheenjohtaja **Antti Uusilehto** luopui tehtävästä muutettuaan pois alueelta.

Koroinen Facebookissa

Facebookissa on uusi ryhmä *Koroinen*, joka on avoin kaikille. Tervetuloa mukaan!

Koroinen – Turun syntysija

KoroiSet-lehden, alueen muiden toimijoiden sekä Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän kulttuuripääkaupunkihanke "Koroinen – Turun syntysija" aloittaa neuvottelut hankkeen toteuttamisesta kulttuuripääkaupunkisäätiön kanssa joulukuun alussa. Hankkeemme oli yksi niistä 162 hankkeesta, jotka valittiin 999 hakemuksen joukosta toteutettavaksi itenäisenä hankkeena. Lisää asiasta kevään lehdessä.

LAKIPALVELU LEINONEN

LpL

Timo Leinonen/OTL, DI
02 2377 484, 040 7425 061
timo.a.leinonen@gmail.com

Turun KOTIPESULA

Mattojen ja kodintekstiilien palvelupesula

Ruunikokkatu 3
Orikedon postin vieressä

Puh. (02) 238 7799

www.turunkotipesula.fi

kari.karppelin@turunkotipesula.fi

- Nopeasti
- Edullisesti
- Vaivattomasti

Plyysi- ja käytävämatot laakavesipesuna

Kärsämäen tekstiili

Aikuisen naisen vaatekauppa

Kärsämäentie 29–31
20360 Turku
p. 2382339
ma–pe 10–17, la 10–13

PARTURI KAMPAAMO

Punatukku

Avoinna:
ma–ti–to–pe 9–17
ke 10–19
la 9–14

Halisten liikekeskus
Gregorius IX:n tie 8
20540 Turku
Puh. 02-2370 656

Tarja Heikkilä
RISUJA JA RAUTALANKAA
Keinorisutaita ja valokuvia
9.11.-30.12.2008

LUMO-projekti

Koroistentie 2
TURKU

su-ke 11-15
044 5302 557 / Outi Tuomala

terveydeksi!

Kuusi keinoa vähentää työstressiä

Kansanterveyslaitoksen jokin aika sitten tekemän tutkimuksen mukaan peräti joka viides suomalainen sanoo olevansa stressaantunut. Kun asiaa kysyttiin 30 vuotta sitten, stressaantuneita oli vain joka kymmenes. Stressi on siis lisääntynyt.

Suurimmalla osalla meistä stressin aiheuttaa työ ja sen lisääntyneet vaatimukset. Koventuneet työolot näkyvät myös siinä, että vaikka masennus ei kuluneen 30 vuoden aikana ole lisääntynyt, masennuksen takia myönnettyjen työkyvyttömyyseläkkeiden määrä kaksinkertaistui 1990-luvulla.

Mutta miten helpottaa työstressiä? Amerikkalaisten tutkijoiden mukaan seuraavat tekijät liittyvät stressiin. Jos niihin on mahdollista vaikuttaa, kannattaa yrittää.

Työhön sopivat työskentelyolosuhteet

1. Monilla on jo työhön tullessaan epämiellyttävä tunne ahtaasta ja tunkkaisesta työtilasta ja epämukavasta tuolista. Riittävä tila, jossa on helppo hengittää, ja ergonomiset työskentelyolosuhteet helpottavat työstressiä.
2. Stressiä koetaan yleisesti ottaen vähän koulutusta vaativissa työtehtävissä. Vaativampien työtehtävien stressiä saattaa lieventää, että työ on usein mielekkäämpää. Siksi itsensä kouluttaminen ja pyrkiminen vaativampaan työhön saattaa olla joillekin hyvä ratkaisu. Vaativampi työ ei kuitenkaan läheskään aina ole stressitöntä.

Ole sosiaalinen, mutta älä liikaa

3. Sosiaaliset ihmiset ovat vähemmän stressaantuneita. Sosiaalisuus tuo työhön merkittävää tukea, joka vähentää stressiä. Luonteva keskustelu ja yhdessäolo työtovereiden tai esimiesten kanssa on hyvä vaihtoehto. Kahvi- ja lounastauot tarjoavat tähän mahdollisuuden.

4. Tutkijat kuitenkin varoittavat olemasta liian sosiaalisia. Toisten työn häiritseminen ja oman työ eteneminen kärsivät liiasta sosiaalisuudesta. Kaikki kaipaavat työssään ainakin jossain määrin yksityisyyttä.

Opi olemaan vapaalla

5. Elimistö tarvitsee lepoa ja vaihtelua. Pyri siihen, että aikataulusi antaa mahdollisuuden työstressin katkaisuun. Vapaapäivät ja lomat ovat tärkeitä. Työn unohtaminen merkitsee väistämättä myös sen aiheuttaman stressin vähenemistä. Tässä auttavat mieluisat harrastukset.

6. Ota nokkaunet. Lyhyet päiväunet ovat erinomainen stressin katkaisija. Työteho paranee välittömästi. On ymmärrettävää, että työnantajat suhtautuvat nui-vasti työpaikalla nukkumiseen. Mutta ehkä asenne tulevaisuudessa muuttuu.

New Yorkissa muuten vuokrataan päivä-unihuoneita tai koppeja. Sopivan pituiset nokkaunet maksavat 10–20 dollaria. Ihan niin kuin parturiin tai kampaajalle menisi, mutta sen sijaan saa paikan, johon voit asettua pitkälleen ja nukahtaa kunnes hellä ravistelu tai valojen hidas syttyminen herättää virkeänä jatkamaan työtä.

Pentti Huovinen

Kirjoittaja on Röntäimässä asuva lääkäri ja professori.

kukkakauppa NUMMEN NARSISSI KY

Vanha Hämeentie 29
Turku
Puh. 237 2005

AVOINNA:
Ark. 9.00–18.00
La–Su 9.00–14.00

KoroiSet
netissä:

www.koroinen.fi

Sakari Forsman 8 v. ja Kaarlo Forsman 10 v.

NAAPURUSTON NAPPULAT

Teksti ja kuvat:
Matti Nurmi 12 v. ja
Miikka Surakka 12 v.

Teimme kolme kysymystä

1. Tuleeko teille joulupukki?
2. Mitä odotat joululahjaksi?
3. Mikä on paras jouluruoka?

Tilda Harju, 6 v., Röntämäki

1. Tulee.
2. Piirtohevosta. Se on hevonen, johon voi piirtää. Helinä-keiju -elokuva
3. Lihapullat ja piparkakut.

Ella Haapanen, 8 v., Halinen

1. Kyllä.
2. Aivan mitä vain.
3. Lantulaatikko ja piparit.

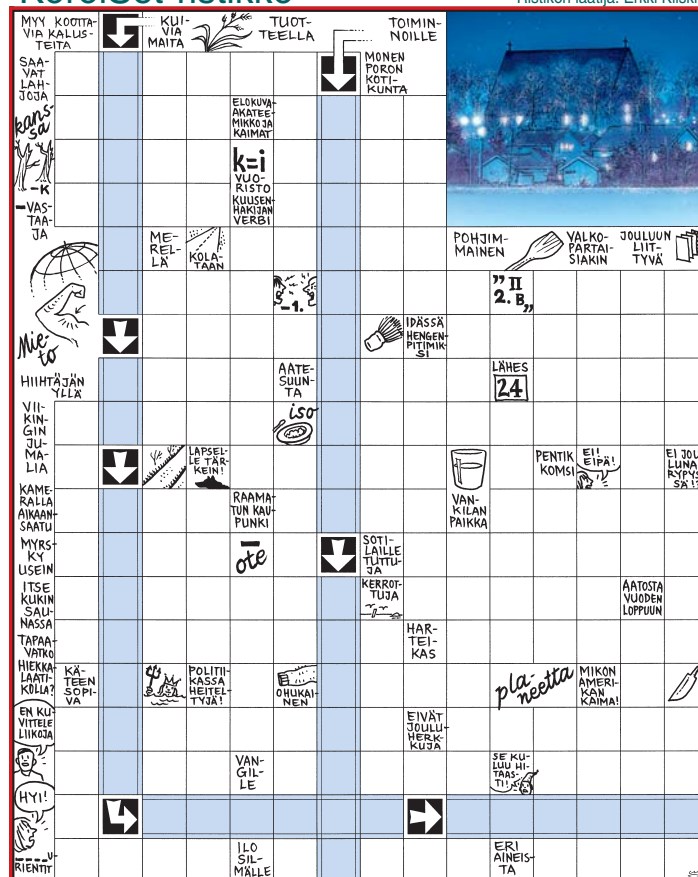
Akseli Sautila, 8 v., Metsämäki

1. Varmaan.
2. Legoja, tykkään paljon legoista ja sellaisista.
3. Kinkku.

Koroiset-ristikko

Ristikon laatija: Erkki Kiiski

Ristikon oikea ratkaisu löytyy 15.12.2008 alkaen osoitteesta www.koroinen.fi

Pullervo Pöllön tarinoita

Pullervo katselee kuvia

Täällä taas Nummen kirjaston yövahti Pullervo, hei kaikki! Joskus meillä on aikamoista menoa kirjastossa yöllä – arvatkaapas oliko haamuja liikkeellä Halloween-yönä! Onneksi en pelkää oikeastaan mitään, ainakaan yöllä.

Toisinaan on ihan rauhallista, kukaan ei halua leikkiä kirjaston leluilla tai pelata pelejä. Silloin vain kierrän salissa ja katselen. Kesällä livahdin kalastamaan, muistatte varmaan, enkä ensin tiennyt edes mikä on onki. Olisin saanut sen ongen paljon lähempää jos olisin katsellut kunnolla kirjaston seinille! Huomasin nimittäin yhtenä yönä (näen pöllön silmilläni tietysti ihan hyvin), että kirjastosalin korkealla seinällä on kauniita kuvia. Yhdessä kuvassa on kaksi poikaa ja heillä on onki, eikä se vielä mitään, myös komea kala. Hyvä että joku osaa kalastaa, minähän päätin jättää Halistenkosken kalat rauhaan.

Minua hiukan jännittää, kun joulu lähestyy. Meillä on mukavat joulujuhlat kirjastossa monta yötä, kun kirjasto on suljettuna. Ei tarvitse niin tarkkaan ajaa kaikkia tonttuja kirjoihin päiviä. Heitähän vilisee ennen joulua ja joskus vielä joulun aikaankin joka paikassa. Kun katselin kuvia kirjaston seinällä, olin ihan varma, että yhdessä on joulupukki. Sellainen vanha mies punaisessa puvussa, sauva kädessä. Hän näyttää tavaavan isoa kirjaa tytön kanssa. Siinä kirjassa taitaa olla joululahjatoiveita.

Olin hyvin innoissani tästä taulusta ja kysyin Turun Linnan tonttu-ukolta, miten itse saisin toiveeni joulupukille kun en osaa kirjoittaa. Tonttu-ukko on viisas ja katsoi minua sääliten, kun kerroin kuvasta. Ihan nolottaa kertoa: ei se ole joulupukki vaan Koroisten piispa. Mistä sen olisin voinut tietää, en ole käynyt koulua enkä osaa edes lukea.

Häpeissäni livahdin Maikun huoneeseen ja huomasin siellä oman kuvani. Ainakin se muistutti minua. Katselin tarkemmin ja ilokseni tunnistin siskoni. Luulen, että se on siskoni Tellervo. Tellervo oli päässyt lehden kanteen! Hän istui jonkun nuoren miehen sylissä. Tellervo on aina ollut kova lentelemään maailmalla, hän näytti päätyneen Helsinkiin. Olisi mukava kuulla Tellervosta varmaa tietoa ja siinähän se tuli samalla joululahjatoiveeni: haluaisin kaikki sisarukseni joulujuhliin Nummen kirjastoon. Laitan viestin kaikkien Suomen kirjastojen yövahdeille ja kutsun heidät Turkuun, Suomen joulukaupunkiin.

Miten sain viestin liikkeelle ja miten juhlat sujuivat, siitä sitten ensi kerralla. Terveisiä vaan kaikille eskoululaisille: nähdään! Kaikille mukavaa ja leppoisaa talviaikaa t. Pullervo Pöllö.

Maikku

Joulumuisteluksia

Aulis Katajamäki on syntyperäinen Halislainen ja asunut täällä 70 vuotta. Nykyään hän asuu Uittamalla.

Kun on syntynyt kolmekymmentäluvulla, viime vuosituhatvuoden puolella, niin lapsuuden joulumuistot liittyvät sota-aikaan. Vähän tuntuu turhalta muita jouluja muistellakaan, kuin lapsuuden jouluja.

Vaikka kaikesta oli pulaa, joulu pyrittiin rakentamaan perinteiden pohjalta niin hyväksi kuin se oli mahdollista. Halisissa ei tuohon aikaan asunut paljonkaan väkeä mautilojen ulkopuolella.

Muutamia pieniä omakotitaloja oli. Joulukuusen hankinta kävi useimmilla niin, että kysyttiin lupa talosta saada hakea kuusi heidän metsästään. Tämä oli silloin Halisissa yleinen tapa.

Muutamassa torpassa kasvatettiin oma sika ja siitä saatiin joulukinkku, sekä muita herkuja. Näin meilläkin. Siitä saatiin pakettiin pantavaa, myös veljille rintamalle lähetettäväksi.

Leivonnaiset olivat myös vaatimattomia, tuskin juurikaan voilla ja sokerilla höystettyjä, mutta kumminkin.

Jouluaaton viettoon kuului sauna, jouluteria ja lahjat, minkälaisia sitten löytyikin. Meillä myös Jouluevankeliumi ja jouluvirsi, sekä hiljentymisen rintamalla olevien veljien muistamiseen.

Joulukirkko kuului osana joulun viettoon. Jouluaamuna oli syytä mennä ajoissa, sillä kirkko täyttyi jo puolituntia ennen kello seitsemää, jolloin jumalanpalvelus alkoi.

Muistan kuinka kerran tulimme myöhässä kirkkoon. Kirkko oli täynnä ja jouduimme seisomaan kirkon perällä. Olin kait siinä kymmenen vuoden ikäinen ja seisoin lämpöpatterin nojaten. Mitään en nähnyt, koska seisoin siellä aikuisten takana. Vieressäni oli eräs naapurikylän isäntä. Isäntä vähän ihmetteli, kun virsien numerot ja sanat eivät oikein sopineet kohdalleen. Vihjasin hänelle, että virsikirja taitaa olla jo vanhentunut ja niin todella oli, hänellä oli komea virsikirja, joka oli ollut jo viitisen vuotta poissa käytöstä. Ihmekös tuo, olihan isäntäkin ollut tuon ajan sodassa. Sain häneltä tuon kauniin virsikirjan ja käytin sitä siinä tilanteessa hyväkseni siten, että laitoin sen selkäreunalle ja patterin väliin. Silloin vähän helpotti patterin kuumuus. Pysyväksi muistoksi kirjaan painui paterista tulleet painanteet kirjan kanteen. No, muistoja olivat nekin.

Jouluista jäi kuva, ettei niistä sittenkään puuttunut mitään muuta, kuin rintamalla olevat veljet.

Dmitri Ovtchinnikov

Leena Sipilältä eli Tättilän Leenalta luonnistuu niin traktorin ajaminen kuin isojen joukkojen kahvitus.

Jo noin 10 vuoden ajan on keväisillä omakotiyhdistyksen järjestämällä Halismarkkinoilla valittu HaliSakka ja HaliSukko. Arvonimet myönnetään Halisten alueen puuhahenkilöille, jotka ovat toiminnallaan vahvistaneet seudun yhteishenkeä ja edistäneet alueen tunnetuksi tekemistä.

HaliSukko-nimitys lienee perua kansanperinteestä, jonka mukaan "Halisten Ukot" saivat jäät keväällä rytistään lähemmäs Aurajoesta merelle. Veivät "Halisten Ukot" kerran 70-luvun loppupuolella mukanaan koko Halisten sillankin.

Nykyisillä HaliSakoilla ja -ukoilla ei tietävästi ole yhteyttä jäiden lähtöön, mutta muutoin heidän toimintansa on ollut voimallista ja näkyvää.

Vuoden 2008 HaliSakka on Leena Sipilä, joka tunnetaan

Tättilän talo sijaitsee korkealla mäellä Halisten kosken yläpuolella, ja se on saanut nimensä paikalla vuosisatoja sitten sijainneesta nunnaluostarista.

Talon pihapiirissä on useita yli 250 vuotta vanhoja aitoja ja luhti, joiden kunnosta on huolehdittu taidolla. Tilalla on aina viljelty viljaa sekä aikoinaan myös kasvatettu sikoja ja lampaita.

Jäätyään verraten nuorena leskeksi Leena Sipilä kertoo joutuneensa hoitamaan kaikki tilan työt yhdessä lastensa kanssa.

Hoidin kylämiset, kynämiset ja muut traktorityöt ja osaan ajaa leikkuupuumuriakin.

Nykyisin maanviljelyksen hoitaa lähistöllä asuva Leena Sipilän poika.

Pihatyöt ja puutarhanhoito ovat edelleen mieluisia Tättilän Leenalle, jonka puutarhan näyttäviä daaliat mainittiin erikseen valintaperusteissa. Moninaisten istutusten joukossa pihan keskellä on viehättävä lampi, jossa asustelevat sorsat saavat tuoretta sämpylää harvase päivää!

Leena Sipilä on myös toiminut vuosikymmenten ajan aktiivisena puuhanaaisena monissa alueen yhdistyksissä ja vapaaehtoistyössä. Tärkeimpinä yhdistyksinä hän mainitsee aikoinaan Maarian maamiesseuran ja Aurajoen yhteiskoulun vanhempainyhdistyksen sekä nykyisin Halinen-Räntämäki kotiseutuyhdistyksen, jonka rahastonhoitajana hän on toiminut

yli 15 vuoden ajan. Erityisesti mainittakoon Tättilän Leenan taidot ja aktiivisuus erilaisissa muonitustalkoissa, joissa hänen loihittamansa tuoreet sämpylät, letut ja varsinkin herkullinen suklaapiirakka ovat osoittautuneet suorastaan tilaisuuksien vetonaulaksi.

Toivon jatkossakin riittävästi terveyttä ja voimia talon askareista huolehtiseen, kertoo pirteä HaliSakka ja toivottaa samalla kaikille lukijoille rauhaisaa ja hyvää joulunaikaa.

HaliSukon kunnianarvoisan nimityksen vuodeksi 2008 sai näyttelijä **Risto Salmi**.

Risto Salmi pitää itseään syntyperältään turkulaisena, vaikka tulikin syntyneeksi Metsämaalla perheen ollessa sotaa paossa vuonna 1941.

Lapsuutensa ja nuoruutensa Risto Salmi vietti asuen eri puolilla Turkua, kunnes 60-luvun alussa näyttelijän työ vei hänet lähes kahdeksi vuosikymmeneksi pois Turusta Savonlinnan, Vaasan ja Oulun teattereihin. Vuonna -79 Risto Salmi palasi kotikaupunkiinsa Turun kaupunginteatterin näyttelijäksi, missä virassa hän toimi aina eläkkeelle lähtöönsä saakka.

Teatterissa näyttelemisen on aina ollut itselleni tärkeintä, mutta sen ohessa on tullut tehdyksi myös paljon roolisuorituksia televisiossa ja elokuvissa.

Teatterin ulkopuolella hänen tunnetuimpia roolisuorituksiaan on nähty YLE TV2:n Maalaiskomedia-trilogiassa, Raid-tv-sarjassa sekä Kummelin Jackpotissa. Elokuvarooleja on ollut yhteensä yli 50 ja työ jatkuu yhä – meillä on rooli **Timo Kouvusalon** ohjaamassa Täällä Pohjantähden alla -elokuvassa sekä Taivaan tulet -tv-sarjan uusien jaksojen kuvaukset. Vuosien aikana monenlaiset roolit ovat tulleet tutuiksi,

mutta näyttelijälle itselleen läheisimpiä ovat olleet suomalaiset näytelmät ja suomalaisen miehen roolit.

HaliSukon arvoniemen kannalta merkittävää on varmasti osaltaan ollut Myllärintontun toimen hoito jo monen vuoden ajan, arvelee Risto Salmi.

Myllärintonttu toi aikoinaan onnea Halisten kosken partaalla sijaitsevien seitsemän myllyn, värjäämön, kretonkitehtaan sekä muiden tehtaiden toiminnalle ja työväelle.

Nykyisin Myllärintontun tapaa kerran vuodessa, Myllärintalon joulutapahtumassa. Joulukuun alkupuolella pidettävään tapahtumaan on Myllärintontulla ollut tapana kutsua vierailulle myös kollegansa Turun linnantonttu.

Risto Salmi ja hänen **Liisa**-vaimonsa ovat asuneet ja viihtyneet jo useamman vuo-

den Halisissa. He arvostavat erityisesti Halisten alueen luonnonläheisyyttä ja mahtavia ulkoilumaastoja. Lisäksi Risto Salme viehättää Halisten alueen muinaishistoriaa. Historian tutkimuksen mukaan Turun varhaisin asutus on sijainnut juuri Halisissa, mistä on osoituksena rautaaikaisia kalmistoja ja uhrilohkoja aivan Salmien kodin läheisyydessä.

Toivoisin, että useimmat turkulaiset tutustuisivat tähän alueeseen ja arvostaisivat sen historiaa, HaliSukko rohkaisee.

Pikapuolin HaliSukko puukeutuu Myllärintontun virkaasuun ja toivoo tapaavansa monia paikkakuntalaisia Myllärintalolla 7.12. Sekä tonttu että HaliSukko lähettävät hyvän joulun toivotuksen kaikille lukijoille.

Tuula Manner

Dmitri Ovtchinnikov

Myllärintontun roolissa Risto Salmi on tullut tutuksi myös Koroisten alueen lapsille.

**HUOLLOT JA KORJAUKSET
KAIKKIIN AUTOMERKKEIHIN.
MYÖS ILMASTOINTIHUOLLOT JA
DIAGNOSTIIKKATESTAUKSET.**

AUTO-SALO

Kärsämäentie 4 Turku
Puh. (02) 2539 331

Luotettavaa ja hyvää palvelua,
nopeasti ja ammattitaidolla

LEVY-JAATI OY

Autokatu 2, Turku puh. 253 9200, fax 277 0990
email: levy-jaati@pp.nic.fi

Avoinna ark. 8-17

Sahaus-
palvelu

MONIPUOLINEN LAATUVALIKOIMA

PIKKUHERKUISTA REILUIHIN RUOKA-ANNOKSIIN!

• VEIKKAUS
• OLUTTA MUKAAN JOKA PÄIVÄ
• MYÖS KALASTUSLUVAT
MEILTÄ!
TERVETULO!

Aukioloajat: ma – pe 8–21, la 10–22, su 11–22

**GRILLI JA ELINTARVIKEKIOSKI
HALISTUPA**
Emmauksenkatu 1, p. (02) 253 9564

Tule hoitamaan liikuntaväline-lainausta Halisten koululle!

Halisten lasten ja nuorten iloksi on hankittu runsaasti erilaisia liikuntavälineitä. Jotta lapset ja nuoret pääsevät koulupäivän jälkeen pelaamaan ja liikumaan, tarvitaan kipeästi yhteistyökumppania hoitamaan liikuntavälineiden lainausta!

Toiveena on, että lainauspiste on avoinna Halisten koululla arki-iltoisin esim. klo 17–19. Käytännössä lainauspisteen hoitajan työ on välineiden luovuttamista ja vastaanottamista. Työstä maksetaan korvaus.

Lainattavat liikuntavälineet on hankittu Halisten lasten ja nuorten toiveiden perusteella. Tarjolla on runsaasti erilaisia piha- ja ulkoliikuntavälineitä monenlaisen palloiluun, yleisurheiluun ja mailapeleihin. Pelata voi vaikkapa pöytätennistä ulkona, koripalloilla, treenata amerikkalaista jalkapalloa tai sirkustemppuilla. Välinevalikoimasta löytyy myös esim. hyppynaruja, twistinauhoja ja frisbeegolfvälineitä. Välineet säilytetään koulun varastotiloissa.

Yhteydenotot 18.12.2008 mennessä:
liikuntapalvelusta Sari Niskanen,
p. 262 3225 tai sari.niskanen@turku.fi

Kunnallisvaalit ovat ohi, vaikeat päätökset edessä

Kunnallisvaalit on jälleen kerran eletty ja koettu. KoroiSet-lehden levikkialue sai asioitten hoitajiksi peräti kuusi valtuutettua, jotka edustavat viittä eri puoluetta. Se on hyvä tulos ja siitä kiitos myös lehden positiiviselle suhtautumiselle kaikkii alueelta olleisiin valtuustoehdokkaisiin.

Äänestysaktiivisuus Turussa jäi alle valtakunnallisen keskiarvon. Koko maan äänioikeutettuja kävi uurnilla 61,3 % ja Turussa vain 58,5 %. Lähes 61 000 äänioikeutettua turkulaista ei halunnut vaikuttaa kaupungin asioiden hoitoon ja jätti näin vaikutusmahdollisuutensa käyttämättä!

Demarit menettivät kolme paikkaa (15) ja Keskusta yhden (3). Kokoomus (19), Vasemmistoliitto (10), RKP (4) ja SKV (1) pysyivät entisellään. Vihreät saivat vaalivoiton ja ovat uudessa valtuustossa 11 valtuutetun voimin. Perussuomalaiset tulivat uutena valtuustoon 2 valtuutetulla ja KD sai yhden valtuutetun lisää, joten heilläkin on 2 valtuutettua. Mielenkiintoisaa nähdä ja kokea,

miten Turkua näistä voimasuheteista koostuvalla luottamushenkilöhallinnolla ohjailaan tulevien vuosien vaikeilla päätöksenteon reiteillä.

Mahdolliseen ryhmien väliseen hallitussopimukseen pitäisi saada mahdollisimman laaja pohja. Toiminnallinen vaikeus kuitenkin syntyy siitä, että vaikka kaikkien päämääränä on saada kaupungin asiat entistä parempaan kuntoon, niin tavoitteeseen johtavat ehdotukset ovat monasti eri ryhmillä hyvin erilaiset. Sovittelua ja yhteistyökykyä turkulaisten parhaaksi nyt todella kysytään.

Talousarvio eli budjetti ja sen käsittely valtuustossa on yksi valtuuston tärkeimmistä tehtävistä. Joskus ryhmien esittämät lisäykset sinänsä tärkeisiin menokohteisiin ovat selvästi vain populistista suosion tavoittelemista, sillä noihin lisäyksiin tarvittavat rahalliset resurssit tavallisesti unohtuvat.

Tällainen asioiden hoito heikentää hyvin nopeasti kaupungin

taloutta niin, että peruspalveluitakin huolehtiminen tulee vaikeaksi ilman velan lisäystä tai verojen korotusta. Järkevästi hoidettu ja vahva kaupungin talous on meille kaikille kaupungin asukkaille paras palvelujen turvaaja. Suu on panta-va sakkia myöten.

Työpaikat kaupungissa ovat tärkeitä, sillä niistä saatavat verotulot yhteisöveroineen (563 milj. euroa) kattavat noin 60 % palvelutoiminnan ja hallinnon yhteenlasketuista menoista. Siksi työpaikkojen säilymisestä ja lisäämisestä sekä työtä antavien yritysten toimintaedellytyksistä on kaupungissa nyt huolehdittava entistä paremmin. Erityisesti rakennustoiminnan jo näkyvä hiljentyminen säteilee seurannaisvaikutuksineen, ei vain Turkuun vaan koko Turun talousalueeseen, verotuloja vähentävällä tavalla.

Turun kauppatorialueen kaavoitus niin, että kaava antaisi mahdollisuuden rakentaa torin alle autojen pysäköintilaitoksen

eli toriparkin, on tulossa valtuuston käsittelyyn vielä tämän vuoden puolella. Asiassa jotkut tahot sekoilevat pahasti. Pitää muistaa, että nyt on kysymys vain asemakaavan hyväksymisestä, ei rakentamisesta.

Kaavan mahdollisen hyväksymisen jälkeen vasta rakentamista suunnittelevat tahot voivat tehdä yksityiskohtaisia suunnitelmia ja anoa niiden perusteella rakennuslupaa Turun kaupungin rakennuslautakunnalta. Samoin kaupungin ja rakentajan välillä on tehtävä tarkat sopimukset asioista, joista sopijapuolet vastaavat. Nämä sopimukset on tuotava hyväksymistä varten kaupunginvaltuuston käsittelyyn.

Kaupungin ei pidä millään tavalla osallistua itse pysäköintilaitoksen rakentamiseen eikä rakentajan taloudellisten ja muidenkaan vastuiden takkaamiseen. Eihän kaupunki ole ennenkään osallistunut esimerkiksi Stockmannin tai Wiklundin tavaratalojen rakentamisi-

Dmitri Ovchinnikov

laajennuskustannuksiin, vaikka niidenkin hankkeiden mahdollistuttaneet kaavat ovat kaupunginvaltuuston hyväksymiä.

Luottamuksesta kiittäen sekä Joulurauhaa ja Onnellista Uutta Vuotta 2009 KoroiSet-lehden laajalle lukijakunnalle sekä lehden toimitukselle toivottaen

Pentti Kosonen
Kaupunginvaltuutettu

Opettaja Kaija Eklund luokkansa kanssa.

Opinpolkua Metsämäen tyyliin

Elinvoimaisen Metsämäessä sijaitsevan 1–6-luokkaisen, hyvien pyörätie- ja bussiyhteyksien (14 ja 15) päässä olevan lähikoulun olemassaolo saattaa olla alueemme uudemmille asukkaille ja perheille yllätys.

Sen sijaan osalla asukkaita voi vielä olla muistissa uuden Paimalan koulun vihkiminen: Maarian seurakunnan silloinen kirkkohera ja lääninrovasti **Jaakko Haavio** vihki koulun muistuttua Ahlmanin suvun perinnöstä.

Koulu kun rakennettiin Ahlmanin suvun vuodesta

1853 omistamalle Metsämäen kartanon maille. **Gabriel Ahlman** oli aikoinaan testamentannut omaisuutensa Suomen Talousseuralle, jotta Suomeen perustettaisiin pittäjäkouluja, kansakouluja edeltäjiä.

Aikoinaan historiallisesti merkittävälle alueelle rakennettu koulu on kokenut olemassaolonsa aikana moneen suuntaan puhaltavia tuulia. Nyt ollaan uuden alussa, sillä Turun luonnolliseen kasvusuuntaan kuuluu myös Maarian altaan ympäristö.

Paimalan kouluyksikkö

on kuulunut tämän vuoden alusta Turun Lyseon oppilasalueeseen ja koulun pääsee suoraan koko KoroiSet-alueelta.

Koska koulu sijaitsee Metsämäen raviradan vieressä, eläimet ovat tärkeä osa imagoa. Tänä syksynä alkoi taas Heppäkerho, joka kokoontuu joka toinen maanantai. Kerholla on oma maskottihevonen, **Tomppa**. Tomppa onkin ollut tuttu näky tämän syksyn kerhotapaamisissa. Oman koulun oppilaiden lisäksi kerho vetää puoleensa muuallakin kouluaan käyviä eläinystäviä.

HALLIS KEBAB PIZZERIA

Halisten liikekeskus

(Gregorius IX:n tie 8, 20540 Turku)

Joulukuun Tarjoukset

Arkisin 10.00-14.00

Kaikki

Kebabit

tai

Pizzat

5,80 €

+ 0.33 L JUOMA + SALAATTI + KAHVI

TARJOUKSET KOTIINKULETETTUINA

SOITA JA TILAA **02 - 2444 474**

4 PIZZA TAI KEBABIA + 1,5 L JUOMA VAIN 25 €	3 PIZZA TAI KEBABIA + SALAATTI VAIN 19 €	2 PIZZA TAI KEBABIA + SALAATTI VAIN 14 €	2 RULLA KEBABIA VAIN 12 €
---	--	--	--

Tervetuloa herkuttelemaan!

Lisätoimintaa koululle tuo lisäksi Maarian seurakunnan järjestämä kokki- ja liikunta-kerho, jossa oppilaat viihtyvät tiistai-iltaapäivisin.

Paimalan koulu on aina tarjonnut oppilailleen hyvät

eväät maailmalle. Yhteisöllisyys on koulun yksi perusarvoista ja sitä tullaan jatkosakin vaalimaan.

KoroiSet-lehti jakoi alueen muiden koulujen kuu-

väänä stipendejä. Paimalan koulussa iloitaan tulevana jouluna, kun KoroiSet-stipendi jaetaan kannustukseksi opinpolulle.

Harry Siivonen

Kaikille avoin joulujuhla

Maarian pappilan tallissa ti 9.12. klo 18

Jouluhartaus: Sakari Törmä ja Mikko Laurén
Musikki: Leonard Stenroos
Juonto: Mika Ketola
Tervetuloa!
Järj. Maarian srk / evankelioimistoimikunta

Karjalan Käkösten perinteinen joulukonsertti

"Kuuntelen jouluista yötä"

Maarian kirkossa pe 12.12. klo 18,

johtaa Irma-Sisko Norontaus
Konsertin jälkeen kahvit pappilan tallissa.
Tervetuloa!
Vapaa pääsy
Järj. Maarian srk / evankelioimistoimikunta

Joulunajan ulkoilmahartaus Koroisten ristillä

ke 17.12. klo 18

Hartaus: past. Mikko Laurén
Historiallinen katsaus: museotoimenjohtaja Juhani Kostet
Juonto: Mika Ketola
Mehutarjoilu: Halisseura
Paikalla myös Turku-TV
Omat lyhdyt mukaan!
Järj. Maarian srk / evankelioimistoimikunta ja Turun maakuntamuseo

AVOIN AMK. MENE JA TIEDÄ.

Oletko kiinnostunut ammattikorkeakouluopinnoista? Haluatko syventää osaamista tai tutustua uuteen alaan? Diakin Avoin amk Turussa tarjoaa koulutusta iästä tai pohjakoulutuksesta riippumatta viestinnän ja viittomakielien aloilla. Tervetuloa!

KOULUTUSTARJONTAA 2009

ILTA- JA VIKKONLOPPUOPETUS
Viittomakieli 1 (viittomakielien alkeet ja kuurojen kulttuuri)
6 op, 150 € Viikonloppuopetus alkaen 7.3., 150 €

Julkaisun taittaminen InDesign-ohjelmalla (3 op)
Viikonloppuopetus alkaen 28.2.2009, 160 €

Muista myös muut ohjelmistokoulutuksemme! Tulossa syksyllä 2009: Adobe Photoshop CS3 ja Adobe Illustrator CS3!

VERKKOKURSSIT

Media-avain (3 op) Vkot 47–51. Kehitä medialukutaitoasi! 95 €
Semiotiikan perusteet (2 op) 60 €

PÄIVÄOPETUS

Opiskelu viestinnän ja viittomakielentulkin koulutusohjelmien tutkintovaatimusten mukaisesti. Tarjonnassa esimerkiksi:

Journalismin perusteet 5 op, 120 €
Kuvajournalismin perusteet 2 op, 60 €
Puheviestintä 3 op, 75 €

ILMOITTAUTUMINEN:

www.turku.diak.fi/hakulomake

tai puh. 020 690 439

Tarkemmat kurssitiedot:

www.turku.diak.fi/kurssitarjonta

Tiedustelut: puh. 040 866 7336,

avoinamk.turku@diak.fi

Kahvila Koroinen avoinna

9.11.–30.12.2008

su–ke klo. 11–15

Joulukuussa TeKYM -osuuskunnan Joulupuoti, jossa käsitöitä myytävänä, tuo myyntiin omiasikin

Turun kristillinen opisto

ETSII VAPAAEHTOISTA VIHHERPEUKALOA

tai kaksikkoo muutaman tunnin ajaksi kuukaussittain

Sisätiloissamme asustaa muutamia viherkasveja, jotka kaipaavat hoitavaa kättä tukemaan kasvuaan.

Palkkaa emme pysty maksamaan, mutta ruokaa ja kaffetta kyllä.

Ja taatusti iloisen mielen urakan päätteeksi!
Tiedustelut ja ilmoittautumiset: Jaana Rantala, p. 0400 477 836, jaana.rantala@tk-opisto.fi

LYHYTKURSSEJA Turun kristillisellä opistolla

Godly Play materiaalin valmistuskurssi 5.–6.2.

Kurssilla valmistetaan Godly play -hetkiin tarvittavaa materiaalia. Kurssi soveltuu erityisesti lapsi- ja perhetyöntekijöille ja nuorisotyönohjaajille. Hinta 90 € (sis. lounaat ja kahvit) + materiaalikuluksi.

Musiikin terapeuttinen merkitys kasvatustöissä 5.–6.2., 16.–17.4.

Kurssilla pohditaan musiikin terapeuttista vaikutusta ja etsitään tapoja hyödyntää terapeuttisuutta omassa työssä. Kurssi on suunnattu kasvatustöissä oleville. Kurssi on 1,5 opintopisteen laajuinen. Hinta 110 € (sis. lounaat ja kahvit).

Kudontakurssi 7.–8.2., 7.–8.3., 28.–29.3.

Perinteinen kangaspöytä kutominen on hauskaa ja kehittävää puuhaa! Kouluttajana käsityönopettaja Aino-Maija Kuparinen.

Suntiaiden kevätkoulutus 2.–3.3.

Kurssi antaa valmiuksia ja välineitä työssä jaksamiseen ja herättää pohtimaan oman itsen ja oman työyhteisön hyvinvointia. Luvassa myös vankka paketti päivitettyä tietoa teknisten laitteiden hallinnasta. Kurssi on 1 opintopisteen laajuinen oppimistehtävien. Hinta 70 € (sis. opetuksen, lounaat ja kahvit).

Lapsen uskonnollinen maailma ja varhaiskasvatus 6.–7.3. ja 23.–24.4.

Kurssilla osallistujia johdatellaan pohtimaan lapsen uskonnollista maailmaa pysähtymällä Raamatun, rukouksen ja sakramenttien äärelle.

Kurssi sisältää kaksi lähijaksosia yllä mainittuina päivinä. Kurssi on laajuudeltaan etätehtävien 2 opintopisteen laajuinen. Hinta 200 € (sis. lounaat ja kahvit kurssipäivinä).

Kansainvälisiä lastenlauluja ja musiikkia maailmalta 6.–8.3.

Viikonloppuun aikana perehdytään maailmanmusiikkiin, haetaan tunteita rytmeihin ja musiikkiin eri maailmankolkista. Kurssi tarjoaa virikkeitä kerho- ja päiväkotityöhön. Kouluttajana Musiikkipedagogi Terhi Lehtovaara. Kurssin laajuus on 1 opintopiste sisältäen tehtävän. Hinta 80 € (sis. lounaat ja kahvit ja materiaali).

Sadutus ja tarinat 7.–8.3.

Opiskelija oppii käyttämään satuja ja lastenkirjallisuutta monipuolisena työvälineenä kasvatuksessa. Kurssilla opetellaan myös tarinoiden kerrontaa eri keinoin, muun muassa saduttamalla ja nukketeatteerin avulla. Kurssi on 1 opintopisteen laajuinen ja sisältää oppimistehtävän. Hinta 110 € (sis. lounaat ja kahvit).

Raamatturäppi 25.–27.3.

Menetelmä, joka sopii kirkon työntekijöille kouluvierailujen välineeksi sekä opettajille rippikouluun ja uskonnonopetukseen. Raamatturäppissä käydään läpi koko Vanha testamentti hauskien menetelmien avulla. Toteutus tapahtuu lasten ja nuorten kanssa leikkimällä, räppäämällä sekä liikkeiden ja draaman avulla. Osallistujat saavat tietoa Vanhan testamentin sisällöstä sekä ajatuksia mietittäväksi myöhemmin. Kouluttajana Johanna Kaarto-Wallin. Kurssin laajuus 1 opintopiste. Hinta 100 € (sis. lounaat ja kahvit).

Tiedustelut ja ilmoittautumiset:
Hilka Ollikainen, Jaana Rantala,
p. (02) 412 3500/vaihde,
hilka.ollikainen@tk-opisto.fi,
jaana.rantala@tk-opisto.fi.

MAARIAN SEURAKUNTA Adventin ja joulun aika 2008

La 6.12. itsenäisyyspäivä

Sanajumalanpalvelus klo 10 Maarian kirkko
Kimmo Loukiala, Matti Paavonperä, Heikki Rainio
NMKY:n seniorikuoro
Seppelienlasku sankarihaudoilla

Su 7.12. toinen adventti

Messu klo 10 Maarian kirkko
Leena Sirén, Heimo Rinne, Ulla Vuola
Messu klo 11 Pallivahan kirkko
Katri Rinne, Hanna Vuorio, Tero Niemi
kirkonmäki
Kauneimmat joululaulut klo 16 Pallivahan kirkko
Kauneimmat joululaulut klo 19 Maarian kirkko
Maarian kamarikuoro, Tero Niemi

Ma 8.12.

Joulua odottaessa klo 18 Maarian kirkko
CCI-poikakuoron kaikki ryhmät
joht Epp-Inna Westergård ja Heikki Rainio

To 11.12.

Adventin avoimet ovet klo 12–17 Hepokullan srk.koti
tarjoilu, askartelua ja joululauluja

Pe 12.12.

Karjalan käköset konsertti klo 18 Maarian kirkko

La 13.12.

Joulumyyjäiset klo 12–14 ja
kauneimmat joululaulut klo 14 Runosmäen srk.koti
Kansanlähetyksen joulujuhla klo 15 Pallivahan kirkko

Su 14.12. kolmas adventti

Messu klo 10 Maarian kirkko
Sakari Törmä, Salme Ahlamo, Ulla Vuola
Messu klo 11 Pallivahan kirkko
Johannes Alaranta, Lassi Rajamäki, Tero Niemi
kirkonmäki
Lasten kauneimmat joululaulut klo 16 Pallivahan kirkko
Maarian lapsi- ja nuorisokuoro, Ulla Vuola
Kauneimmat joululaulut klo 19 Maarian kirkko
Verbum Sonans, Volante, Marja Haikka

Ma 15.12.

Kauneimmat joululaulut klo 18 Hepokullan srk.koti
Aulis Kotaviita, Ulla Vuola, Hanna Vuorio
Kauneimmat joululaulut klo 18 Kotimäen srk.koti
Tero Niemi

Ke 17.12.

Joululaulujen ilta klo 18 Raunistulan srk.koti

Pe 19.12.

NMKY:n seniorikuoron konsertti klo 19 Maarian kirkko
joht. Heikki Rainio

Su 21.12. neljäs adventti

Messu klo 10 Maarian kirkko
Salme Ahlamo, Hanna Vuorio, Heikki Rainio
Messu klo 11 Pallivahan kirkko
Tuomas Antola, Kimmo Loukiala, Marja Haikka
partiokirkko
kirkonmäki
Viikkomessu klo 17 Kotimäen srk.koti

Ma 22.12.

Pyhä yö klo 21 Maarian kirkko
Kamarikuoro Adastra, Heikki Rainio

Ke 24.12. jouluaatto

Perhekirko klo 14 Pallivahan kirkko
Katri Rinne, Maarian lapsi- ja nuorisokuoro, Ulla Vuola
Jouluhartaus klo 15 Karsmäen kappeli
Leena Sirén, Heikki Rainio
Sanajumalanpalvelus klo 16 Maarian kirkko
Sakari Törmä, Johannes Alaranta, Tero Niemi
Jouluyön messu klo 22 Maarian kirkko
Lassi Rajamäki, Tuomas Antola, Marja Haikka

To 25.12. joulupäivä

Sanajumalanpalvelus klo 7 Maarian kirkko
Kimmo Loukiala, Heimo Rinne,
Heikki Rainio, Ulla Vuola, soitinyhtye
Sanajumalanpalvelus klo 8 Pallivahan kirkko
Matti Paavonperä, Salme Ahlamo, Tero Niemi

Pe 26.12. Tapaninpäivä

Messu klo 10 Maarian kirkko
Tuomas Antola, Lassi Rajamäki, Marja Haikka
Messu klo 18 Pallivahan kirkko
Katri Rinne, Sakari Törmä, Heikki Rainio

Su 28.12.

Messu klo 10 Maarian kirkko
Johannes Alaranta, Leena Sirén, Tero Niemi
Messu klo 11 Pallivahan kirkko
Heimo Rinne, Kimmo Loukiala, Ulla Vuola

Ke 31.12. uudenvuoden aatto

Messu klo 21 Pallivahan kirkko
Matti Paavonperä, P. Jokiranta, Marja Haikka